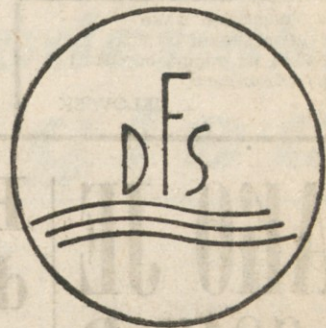

PRIMORSKI DNEVNIK

To je naš znak

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VIII. - Štev. 301 (2297)

Polnična plačana v gotovini

TRST, nedelja 14. decembra 1952

Cena 25 lir

VSI ISKRENI ANTIFAŠISTI IN DEMOKRATI MORAJO PODPRETI NAŠO ZAHTEV PO RAZVELJAVLJENJU FAŠISTIČNIH ZAKONOV

Na včerajšnjem sestanku so predstavniki vseh političnih skupin v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu soglasno sklenili, da občinska uprava ne bo odstranila dvojezičnih napisov - Izjave predstavnikov tržaškega javnega življenja o Wintertonevi zapovedi devinsko-nabrežinskemu županu

Ukaz generala Wintertona je naletel na ogorčen in odločen odpor pri vseh Slovincih in velikem delu Italijanov. Kako tudi ne? Ta ukaz se opira na zakon, ki ga je izdal Mussolini, ki je zatrl vsako sled demokratičnega življenja pri nas, izropal naš narod in ga obsodil na smrt. V borbi proti temu najbolj sramotnemu pojavu v moderni družbi smo doprinesli tržaški Slovenci najtežje žrtve. Upravljenci smo pričakovali, da se bomo po zlomu fašizma lahko mirno razvijali in gradili svoj bodočnost kot enakopravni član med evropskimi narodi. Nikoli nismo mislili, da bomo morali nadaljevati borbo in trati svoje življenjske sile za priznanje najelementarnejših pravic, ki se danes ne odrekajo najbolj zaostlim plemenom. Se manj smo pričakovali, da nam bo kdo osporjal pravico imenovati našo slovensko vas tako, kakor se je imenovala skozi stoletja, od njenega nastanka dalje.

LEGGI E DECRETI - 193 - NUM. 800 Art. 4. Il presente decreto entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nella Gazzetta ufficiale del Regno. Ordiniamo che il presente decreto, munito del sigillo dello Stato, sia inserito nella raccolta ufficiale delle leggi e dei decreti del Regno d'Italia, mandando a chiunque spetti di osservarlo e di farlo osservare. Dato a Roma, addì 29 marzo 1923. VITTORIO EMANUELE. MUSSOLINI.

Pod zakonom, s katerim so popačili imena naših slovenskih vasi in ki ga poskušajo ponovno uveljavljati, je podpisal Mussolini.

Včeraj zjutraj je bil v Nabrežini sestanek občinskih svetnikov - predstavnikov vseh političnih skupin v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu. Svetovlaci so bili sodelavci in, da občina ne bo odstranila dvojezičnih napisov, ki so postavljeni v Sessljanu, Devinu in Sivanju.

Ob koncu se resolucija obraca na vladno FRJ, za željo, naj vprašanje postavi pred skupščino OZN, da bi končno prenehale žalive in krivice, prizadejane Slovincem cone A. Naše uredništvo je včeraj obrnilo do nekaterih tržaških javnih delavcev, Slovincem in Nabrežinskega župana, naj spoštujejo Mussolinijev zakon o naših popačenih, poitalijanjenih krajevnih imenih.

Dr. Andrej Budal: Prof. dr. Andrej Budal nam je dal sledečo izjavo: Ob zmagi nad fašizmom 1945 so Slovenci z navdušenjem pozdravili odloke ZVU zoper fašistične krivice v znamenju velikih gesel: svoboda govora, svoboda vere, odprava strahu, odprava pompanjanja (freedom of speech, freedom of religion, freedom from fear, freedom from want). Manj ugodno je odjeknilo to, da se je odpravila fašistična zakonodaja od 1943 dalje, ne pa prejšnja, čeprav so se razveljavili tudi prejšnji najhujši protislovenski zakoni, ki so prepovedovali slovensko šolstvo, tisk, društva, prireditve ...

Siino neugodno je odjeknilo to, da se niso razveljavili fašistični zakoni o slovenskih lastnih imenih oseb in krajev in morajo Slovinci še danes prositi za svoje primke, ki se jim brez prošnje ne vrnejo. Največje razočaranje je prišlo Slovencem podrejanje slovenskega šolstva italijanskemu in prepovedovanje slovenske besede po uradnih in sodiških. Prav tako je razočaranje zdaj, ko se slovenskemu prebivalstvu krati pravica do slovenskih krajevnih imen in se podpirajo raznosovalne teženje tujeja imperializma s pomočjo Mussolinijevih zakonov. Slovensko ljudstvo veruje v zmagovitost zdravih načel OZN o človeških pravicah in svobodah in se mora prav zato boriti za popolno zmagoto teh načel tudi glede slovenskih imen za slovenske in mešane kraje.

Dr. Frane Tončič: Hoteli smo tudi vedeti za mišljenje odvetnika dr. Franceta Tončiča o pravni utemeljenosti stališča poveljnika področja. Dr. Tončič nam je dejal: «Smatram, da je stališče generalnega majorja Wintertona o sprotnosti ukrepov, ki jih je izdal, pravica, da jih ne odpravljamo, ampak jih razveljavimo. Čeprav je to popolno ukinitev fašističnih zakonov se lahko in se morajo združiti in pobratiti Italijani in Slovenci brez razlike; njim bi se morale pridružiti tudi tiste stranke, ki imajo za podlago svoje politične akcije antifasističen program».

EUGENIO LAURENTI sekretar CK KP STO

njegove nezdružljivosti s pomenom ne sme, po zglede neomejenih podrejenih pristanskih organov, enostavnost nanj sklicevati, pač pa bi ga moral kratko malo tudi formalno razveljaviti. Saj si je poveljnik področja s še vedno veljavim Razglasom št. 1 od 15. septembra 1947, s katerim je opredelil v svoji osebi vladno upravno oblast, ter ju risidkicno nad tukajšnjim prebivalstvom, izrecno pridržal pravico razveljavljati ali spreminjati tedaj veljavne zakone na tem področju.

Dr. Josip Agneletto: Ogorčenje in razočaranje Slovencev angloameriške cone STO je tem večje in tem bolj opravičeno, ker so ukrepi višjih oblastev našega ozemlja proti devinsko-nabrežinski občini žalilob in plod pogrešnega fašističnega zakona. Ali je sploh človeško, da se za vsakega človeka kot izvršitelja mirne pogodbe z Italijo v čl. 15 obvezale italijansko republiko, da mora zagotoviti popolno uživanje vseh človeških osnovnih pravic in svobod brez razvoje plemena, jezika in vere in da so proglasile v členu 7 priloge VI k tej pogodbi, da je v STO uradni jezik italijanski in slovenski, na drugi strani pa, da so iste države v čl. 10 priloge VII k tej pogodbi, da bodo hoteli obdržati v veljavi tudi rasistične zakone Mussolinijevega režima, kakor je ravno zloglasni zakon št. 800 iz leta 1923 o italijanskih krajevnih imenih? K taki gorostasi trditvi se more prozpeti edino: kdor noče priznati mirne

pogodbe z Italijo, ali kdor je ne pozna, ali kdor hoče s-fasističnim zavijanjem jasnih določb še vedno držati pokoncu proti Slovincem rasistične zakone fašizma v sramoto Evrope in XX. stoletju.

Dr. M. Giampiccoli: Voditelj Fronte za neodvisnost in ravnatelj lista «Trieste-Sera» dr. Mario Giampiccoli je izjavil: «Ostro obsojamo stališče gen. Wintertona, vrhovnega poveljnika cone A STO o vprašanju dvojezičnih napisov v občini Devin-Nabrežina, ker so ti napisi popolnoma v skladu z mirno pogodbo z Italijo. Obsojamo tudi zaradi tega, ker je gen. Winterton utemeljil svojo zahtevo sklicujoč se na neki fašistični zakon».

Dr. Mario Stocca: Voditelj gibanja «Blocco Triestino» dr. Mario Stocca je izjavil: «Obsojamo diskriminacijo proti slovenskemu prebivalstvu, ki je v nasprotju z duhom mirne pogodbe z Italijo, ki določa, jezikovno in narodnostno enakopravnost obeh tu živčnih narodov».

Dr. Vladimir Bartol: Starodavna slovenska imena starodavnih slovenskih vasi: Devin, zibelka Lepe Vede, Nabrežina, Sessljan, Sivanj; vdr-

giš so vas zdaj prepovedali, sklicujoč se na isti zakon, ki ga je izdal nekoč educa! Ali je mogoče, da se visok zavezniški funkcionar, ki se je z nami vred boril, da bi bili nekotni zakonni odpravljenci danes sklicujoč na iste zakon? Ali je zares zakon - zakon, čeprav ga je izdal fašist, ki je zbesnel od rasistične blaznosti? Ali je mogoče hujše prizadeji človeku prirojeni čut pravičnosti? Ali je mogoče hujše ponižati zavest hrabrega in vrednega, čeprav malnega naroda? Ta zakon, je klobučna v črakah tepta mirovno pogodbo samo, po kateri je slovenski jezik enakopraven z italijanskim, in v kateri je tudi rečeno, da se morajo krivice, ki jih je prizadejal fašizem našim narodom, popraviti. S takim ukrepom se ne more nikoli sprizniti noben Slovenec in tudi ne italijanski antifasisti!

Prof. Jože Umek: Kot predsednik Zveze prostovoljnih delavcev ERS na Tržaškem izjavljam, da je novo diskriminacijsko dejanje, ki se skuja mimo določb mirne pogodbe in vseh zagotovil človeških pravicah uveljaviti na osnovi starih fašističnih zakonov v škodo Slovencev na STO, nov dokaz za temne namene londonskih sklepov. Tako dejanja gotovo ne prispevajo k željam in stremljenjem vseh poštenih ljudi po svetovnem miru.

Leopold Ples iz Devina: «Ne morem razumeti, da v naši slovenski vasi ne smemo imeti napisov, pisanih v našem materinem jeziku. Z globoko užaljenostjo odklanjam zahtevo predsednika cone in gen. Wintertona ter pripominjam, da je bila napaka le v tem, da ni občina postavila večjih napisnih desk ter krajevnemu imenu dodala še napis «Občina Devin - Nabrežina».

Mirko Legiša iz Sessljana: «Ime Sessljan je staro krajevno ime, ki so ga tudi uradno uporabljali vse do nastopa fašistične vladavine. Fašistični zakon je ime sticer zbrisal iz uradnih spisov, toda domačini se temu imenu niso nikoli odkrili! Tako odklanjam zahtevo po odstranitvi napisov, saj temelji na fašističnem zakonu in krši osnovne pravice domačega prebivalstva».

Okrajni odborniki OF na obisku v Ljubljani

LJUBLJANA, 13. — Danes je prisel v Ljubljano dvodnevni obisk skupina članov okrajnih odborov OF iz Trsta. Skupino vodi predsednik OF tov. Franc Stoka. Po ogledu mednarodne fotografске razstave je mestni odbor OF v Ljubljani priredil gostom sprejem v hotelu «Union», ki so se ga med drugimi udeležili predsednik MLO Ljubljana Jaka Avšič, ministar za pravosodje v slovenski

vladi dr. Helij Modic in narodni heroj Jože Klajnšek. V imenu mestnega odbora OF v Ljubljani je goste pozdravil dr. Helij Modic. Omenil je težke razmere, v katerih žive danes Slovenci na Tržaškem in v katerih deluje OF. Dr. Modic je dejal, da tržaški Slovenci pri tem budo upanje in samozavest v delu, ker je naša skupna borba pokazala v Jugoslaviji lepe uspehe, ki pomenujejo veliko in razvoju človeštva lepšemu življenju naproti, pomembnem korak v socializem.

Eisenhower odpotoval v New York

HONOLULU, 13. — General Eisenhower je nočjo z letalom odpotoval v New York. Prilob letala v New York pričakujejo jutri ob 18. uri.

Prud odhodom je Eisenhower izrekel obsodbo proti 8 Tunizijcem, ki so bili aretirani pri napadu na policijsko stražnico v Gafsi. Trije obtoženci so bili obsodeni na smrt štirje na došmrtno prisilno delo, eden na 20 let prisilnega dela.

Ogorčenje v vsej Sloveniji zaradi Wintertonove zapovedi

„Fašistična Italija je propadla, njeni ogabni zatiralni zakoni pa še živijo in so naši celo zagovorniki,“ poudarja „Slovenski Poročevalec“ Sklicanje ljudske skupščine FLRJ za odobritev ustavnega zakona

(Od našega dopisnika) LJUBLJANA, 13. — Vest o ukazu poveljnika cone A STO, naj se odstranijo dvojezični krajevni napisi v občini Devin - Nabrežina, so vzbudile v vsej Sloveniji razburjenje in ogorčenje. Mnenje in čustva slovenske javnosti tolažila je jutrišnji številki «Slovenski Poročevalec». List med drugim ugotavlja, da so vesti iz Trsta razburile vse slovensko javno mnenje in nadaljuje: «Fašistična Italija je propadla, njeni ogabni zatiralni zakoni pa še živijo, še več, naši so svoje zagovornike celo v predstavniških tistih držav, ki so vodile drugo svetovno vojno zato, da strejo fašistično nasilje. V Wintertonovi zahtevi, da je treba v slovenskih vseh odstraniti slovenske napise, je nekaj nerazumljivega, nekaj skrajno žaljivega. Zahteve ne zalijo samo čuta za pravičnost prebivalcev Sessljana, Devina in Sivanja, temveč so tudi posamez vsem deklaracijam o človeških pravicah, demokraciji in svobodi, o čemer danes s takšnim patosom govore po svetu.

Prvi je govoril libanonski delegat, ki je obsodil, da francoska delegacija bojkotira diskusijo o tem vprašanju. Obtožil je Francijo, da vodi v Maroku politiko izkoriščanja. Napovedal je, da bo skupno z drugimi arabskimi in azijskimi delegacijami predložil resolucijo, ki bo zahtevala obnovitev pogajanj med Francijo in Marokom ob upoštevanju maroške suverenosti, načel listine OZN in pravice do samoodločitve. Egiptovski delegat je opozoril Zružene narode proti poraznim posledicam, ki bi jih francoska zatiralna politika v Afriki lahko imela za ves svet. Pozneje je odbor s 37 glasovi

Po tej reorganizaciji se bo skupščina ponovno sestala in sprejela zakon o volitvah poslancev v zvezni svet in v svet proizvajalcev ter zakon o dolžnostih novih poslancev. Po sprejetju teh zakonov bo skupščina razpuščena in razpisane bodo nove volitve. Avstrijska vlada je danes pristala na imenovanje Dragomira Vučiča za novega jugoslovenskega poslanika na Dunaju. Posedanj jugoslovanski poslanik v Avstriji Viktor Repić se vrača na novo službeno dolžnost v jugoslovansko zunanje ministrstvo. B. B.

ARABSKO-AZIJSKE DRŽAVE za pogajanja med Francijo in Marokom

NEW YORK, 13. — V političnem odboru OZN se je danes začelo obravnavanje maroškega vprašanja. Francoska delegacija je bila odsotna. Prvi je govoril libanonski delegat, ki je obsodil, da francoska delegacija bojkotira diskusijo o tem vprašanju. Obtožil je Francijo, da vodi v Maroku politiko izkoriščanja. Napovedal je, da bo skupno z drugimi arabskimi in azijskimi delegacijami predložil resolucijo, ki bo zahtevala obnovitev pogajanj med Francijo in Marokom ob upoštevanju maroške suverenosti, načel listine OZN in pravice do samoodločitve. Egiptovski delegat je opozoril Zružene narode proti poraznim posledicam, ki bi jih francoska zatiralna politika v Afriki lahko imela za ves svet. Pozneje je odbor s 37 glasovi

vi proti 5 (sovjetski blok) sklenil da bo takoj po zaključku razpravljanja o Maroku začel razpravljati o Avstriji. Prihodnja seja bo v ponedeljek. Se pred začetkom današnje seje je pakistanska delegacija razdelila članom odbora spomenico štirih maroških nacionalističnih strank v kateri izjavljajo, da je maroško ljudstvo pripravljeno pogajati se s Francijo na podlagi enakopravnosti in odkljudi Zruženih narodov, zato da uredi svoje odnose s Francijo na podlagi svoje neodvisnosti. Iz Kaira javljajo, da je bil na sestanku, ki je bil včeraj v Kairu med voditelji 9 političnih in verskih organizacij, izvoljen za predsednika stalne komisije za pomoč Severni Afriki bivši vafdistični zunanji minister Mohamed Salah

DANES ob 10.30 bo na strelišču NA OPCINAH KOMEMORACIJA narod. heroja PINKA TOMAŽIČA in tovarišev

Vabimo vse demokratično ljudstvo, da se udeležijo komemoracije padlih junakov v borbi proti fašizmu.

NAŠE NEDELJSKO BRANJE

Dobrica Cosic **BLISK**

Lansko polje... Dobrica Cosic pri beograjski «Prosveta» izdal svoje prvo delo, 458 strani obsegajoči roman «Daleč je sonce»...

— Kaj bomo storili, če bo pribežal k nam? — je vprašal Mališa. Ni hude mu ni odgovoril. — Blisk! Jalovico mu bom dal če ju uzame, — je šepetal Nikola in trepetal zanj.

Blisk je najprej zalajal: zamolklo, jezero. Njegovo lajanje so je razleglo skozi mrazljivo mrakobnost planskega gozda in utonilo v globokih potokih.

Potem je začel pa cviliti in mešati z nogami sneg in ga metati v obraz Pavlu in Nikoli, ki sta čepela v zaklonišču za bukvijo na koncu desnega krila zasede. Vsi partizani z Učom in Pavlom vred so čutili, da je zaseda usodna: zadržavati bi morala rane večerjanske poraza, oskrbeti odred s strelivom in koristiti uresničenju dveh nasprotujočih si smotrov, za katera sta se borila Pavle in Uča, Pavle je hotel s to zasedo odred pripraviti za dolgotrajni pohod; Uča je hotel opravičiti večerjanski poraz in dokazati, da je na svojem terenu, v planinskem gozdu, močnejše odred toliči Nemce.

Pes je iznova zalajal v temo.

— Prihajajo! — je šepnil Nikola. — Nič ni slišati. Prepreči njegovo lajanje, nekam ga odpelji, — je odgovoril Pavle.

— Zadržno prihajajo! Blisk vselej občuti Nemce...

Groza, polna vseh mogočih občutkov, je spreletala Pavla. Premazani prsti so otipali orožje. Tudi Nikola in Mališa, ki sta čepela tik njega, sta zagrabila za orožje. Stanko je odvrt streljivo in se trdneje naravnal ujenostojalo v snegu.

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho, potem je pa znova še bolj divje in še bolj pretresljivo zalajal pes, Nikola je stegnil roko in ga pozval po hrbtu.

— Izdal nas bo, Nikola, ujeti mi, prav res! — je zaspeševal Pavle. Če so nas odkrili, je vse izgubljeno, — je hotel reči, pa se je premagal.

Mališa je nežno šepetal psi: — Mir, mir, Blisk!

Zalajalo je več psov, potem sta se pa dva med lajanjem zapodila proti nam. Blisk je obmolknil.

— Nemški! — Zadržno! — Kaj moremot!

— Če nas bosta naskočila, bomo streljali. Vsega tega je kriv ta tvoj pes! Daj, zini, kaj naj počnemot? — se je jezil Pavle, ki tuudi sam ni vedel, kaj storiti, če jih naskočita psa, ki sta prav zadržno zaletela na desničarja. — Pa jih bosta napadla, torej sta ne bo mogoče potuhiti. Če bodo streljali, bo odkrita zaseda.

Nikola ni niti sam vedel, kaj početi. «Kdo bi bil mišliti, da bo pes prinesel nesrečo?» — je drgetal.

Nemška psu sta se naglo bližala. Njuno lajanje se je pomikalo hitro kakor veter.

— Zdaj pa imajo! Drugič pa zopet veli s seboj tega ščena! Veli, najprej bomo njega ustrelili! — je ogorčeno govoril Stanko.

Ko sta se nemška psu približala, sta bila v temi videti kakor dve črni paki, ki se valita naprej. Blisk je zarenčal zavpil, je kakor bi ga bil kdo ugriznil, skočil iz zaklonišča in se pogajal proti njima.

— Zdaj je, kar je! — je zaspeševal Pavle.

— Blisk! — je Nikola stisnil zobe.

Psi so se srečali in se spopirli.

Vsem je postalo lažje pri srcu. Tudi Pavle je bil vrdrljiv, v strahu, kaj bo z Bliskom, kajti ta trenutek so mu je zadelo, da je vse odvisno od njega.

Psi so se med seboj divje grizli, se davili, urno menjavali mesta, se približevali in odstopali. Blisk je odločno od partizanov iz vsega tega pa se je različno šibko zategneno Bliskovo bevanje.

— Vztrajaj, nesrečnež! Ne vdaš se Nemcem! — je šepetal Nikola in čutili v svojo ponos in žalost zaradi svojega psa, v čigar glas je bilo sluti bolečino, ki mu jo prizadajajo uprži nemških policijskih psov, vajenih naskakovati ljudi.

Na lepem so psi obmolknili kakor da je po njih. V nastali tišini je bilo slišati nemško povelje, skripanje snega pod vojaškimi čevlji in ropotanje z orožjem.

— Blizu so! Pripravljeni bodite! — je strogo šepnil Pavle.

Psi so se iznova zarenčali, se pograbili, eden je piskavo zavpil, bilo je jasno, da je hudo ranjen. Med bojem so se psi približevali zasedi. Vedno bolj različne so postajale njihove kretnje.

Nikola se je trudil, da bi spoznal Bliska, in ko se mu je zazdelo, da ga je ugledal, so se psi pomelašili med sabo in se mu izgubili izpred oči. Bilo je videti, da se Blisk umika pred močnejšima nasprotnikoma.

Nihče več ni mislil nase. Vsi so strastno sodelovali v boju živali; tisti trenutki jih je mučilo samo to, kako se bo ta boj končal. Nikolo je znova napadla skušnjava, da bi ustrelil psa, ki se mu je zazdel nemški. In takrat, ko so se bojujoči psi bližali, od vsega skupaj nekaj metrov od zasede, ko so partizani začeli vstajati, ker niso sami vedeli, kaj naj bi počeli, je Blisk zavpil v stran in se pogajal v potok. Nemška psu sta se med divjim tuljenjem in cviljenjem pogajala za njim.

— Nista nas opazila, — je čisto odlašanje, zavzdihnil Pavle.

— Blisk nas je resliti! Da vsaj ne bi plačal za življenje! — je zadovoljno in hkrati z žalostjo v glasu spregovoril Nikola.

Zivi, jezni klobčič se je vedno bolj oddaljeval, dokler ni bilo nazadnje slišati glasov odmev njihovega davljenja v potoku.

Boj je trajal še naprej, se oddaljeval, ni pa pojemal. Na grebenu je nastala tišina. Nekje globlje v gozdu so se sklicevale verve, za Tamir je trajal kakih deset minut. Obe vojski sta spremljali boj psov in molčali, napeto pričakujoč njegov konec. Po vsem sodeč, je to Nemce prenetilo: niso vedeli, da je to partizanski pes, ki v tem, da se je zagnal v njihova policijska psu, preprečil, da bi bila odkrita partizanska zaseda. Ko verjetno niso imeli že nobene upanja več, da se bosta vrnila njihova psu, katerih lajanje se je vedno bolj oddaljevalo, postajalo pa vedno bolj divje, je vzdolž nemške čete jeknilo nekakšno povelje. Slišati je bilo od potanje z orožjem, takoj na to pa težke kovčke kolone v globokem in celtem snegu. Ki je začel zmrzovati. Nemci so korakali naravnost proti partizanski zasedi.

— Psast! Ne streljaj brez povelja! — je šepnil Pavle, in to je kakor šumot vetra šlo vzdolž partizanske vrste.

Roke so krepko stisnile odveze. Nemška kolona se je bližala. Vedno različnejši so bili udarci težkih vojaških čevljev, vedno temnejši so partizanske roke stiskale orožje in se skupaj z njim vedno globlje ugrezale v sneg.

(Prevedel T. P.)

IZ UMETNIKOVE DELAVNICE

LOJZE SPACAL

JUTRO NA KRASU

REDKA VZAJEMNOST MED UMETNIKOM IN KRITIKOM

PISATELJ CANKAR IN NJEGOV KRITIK dr. IVAN MERHAR

Ob 34. obletnici Cankarjeve smrti, ki je bila 11. 12. 1952

Merhar je bil profesor slovenščine na tržaški nemški gimnaziji obenem pa razgledan kulturni delavec med tržaškimi Slovenci

Redka, neverjetna, skoro nemogoča se zdi vzajemnost in sodelovanje med umetnikom-sustvarjalcem in kritikom, ocenjevalcem njegovega dela, primeri prijateljstva med obema vrstama pa so menda še redkejši in izjemnejši. Prešeren in Kopitar, vsak zase velikan, sta si bila življenje nasprotna. Drugače tudi ni moglo biti, saj mo eden eden izmed mnogih. Ta nasprotja izhajajo že kar iz osnov pisateljevega in kritičnega poka, kajti prvi zajema iz emocije, iz srca, se predaja kakor pravi Zupancič svetovni, naj gre kakor hčer; pri drugem pa prevladuje kritični razbor, kalup, sistematika in disciplina, ki običajno bolj nasprotuje kakor prija ustvarjalcu, čigar ustvarjalni akt je docela nasproten kritični metodi raziskovalca umetniškega dela. Tako je bilo in bo ostalo. Med umetnikom in kritikom bodo vedno različni.

Ivan Cankar je imel kot pisatelj in človek v življenju zelo mnogo nasprotnikov. Bil je zelo ponosen, samosvoji in gospodovalen tip. Med svojimi tovariši v Moderni je imel spoštovanje in prednost. Bil je bil zreljši in zrejši, in umirjenjši od njega. A kako bi se bilo nadaljevalo njuno prijateljstvo, če bi bil Kette živel? Kdo ve! — Temperamentni, kakršnega je imel Ivan Cankar, niso vedno v sebi eksplozivne snovi. Literarni sopotniki slovenske Moderne dr. Ivan Prijatelj in brez podlažnosti oz. očiščeno Cankarjevo v govoru o Zupanciču na Dunaju l. 1908) za «kragneza demona», kar je Cankar v tisti dobi resnično bil. Pozneje se je to spremenilo. Tudi to je ugotovil isti Prijatelj v svojem eseju «Domovina, glej svetovnik». A to je bilo že tedaj, ko se je Cankarjevo življenje nagibalo h koncu in so začele pešati njegove življenjske in pisateljske sile.

Med Cankarjem in njegovimi kritiki ni bilo nikoli posebnega soglasja. Cankar je bil pač vse svoje življenje borec, revolucionar — kot človek in umetnik. Tega se je zavedal in ni nikomur prikrival. Ko je napravil v «Beli krantem» obracun s kritiko, je vzel na muho Kovalca, Lenarda in Terselgava ter jim odbil glave. Še preden je v «Kranjski kobilici» objavil Govorkarja. Z njegovimi kritiki je torej zelo neprizanesljivo ravnal. A vsi kritiki le niso bili sovražni pisatelju. To dokazuje posebno primer njegovega tržaškega kritika dr. Ivana Merhara.

Merhar je bil Dolenjec po rodu, študiral je najprej v Kočevju in Ljubljani. Klasično in slovansko filologijo pa na Dunaju. Ko je odšel s tržaške nemške gimnazije učiteljsko slovenščine dr. Karel Glaser, je prišel na njegovo mesto mladi suplent dr. Ivan Merhar.

Prof. Merhar je učil na tržaški gimnaziji slovenščino do prve svetovne vojne. Njegovi dijaki so ga ohranili v lepem spominu, ker jih ni učil po starem konceptu, temveč jim je v veliko izkustvo in navdušenje odkrival sodobno literaturo. Posebno sta mu bila pri srcu Cankar in Zupancič. Mož ni bil samo profesor, ampak več, saj ga srečamo med predavatelji «Ljudskega odra», na predsedniškem mestu tržaškega «Dramatičnega društva», pri Cyril-Metodovi družbi in drugih. Prispeval je mnogo k razvoju in dvigovanju naše kulture na Tržaškem.

S posebno ljubeznijo, vneemo in prizadeto, je dr. Merhar spremljal Cankarjevo literarno delo. Recenzije Cankarjevih knjig v «Ljubljanskem Zvonu» od l. 1903 do 1909 so v pretežni večini iz Merharjevega peresa. A pisati pozitivno in z razumevanjem o Cankarju, ki se je moral boriti na vse strani, je skoraj bližajo opereti.

Sopranistka Tatjana Menotti kot «Polkova hči», je med vseh nastopov, ki so posebej pomembni za Donizettijevo operno delo, lepo prilžnost, da uveljavila odklone svojega prikupnega glasu kar ji je v polni meri uspelo. Poleg tega pa se je uveljavila tudi kot izvrstna igralka. Poleg tenorista Juana Onitija, ki se mu posebno prilgaog mehkha, lirčna mesta nas je najbolje prepračil basist Fernando Corena kot serant Sulpizio. V ostalih vlogah so nastopili je Bina Cora (Markiza), Erlando Cozza (Ortensio), Miro Lodi (notar) in Eno Mucchutti (korporal).

Skrbno je pripravil zborovske vložke Adolfo Fanfani. Glede na splošno negativne plati te operne premiere smo pričakovali bogatejšo sceno, ki tudi glede na tipičnost okolja ni povsem zadovoljiva.

je pomenilo takrat veliko. Treba je bilo za to ne le nekaj vedeti, ampak tudi imeti mero osebnega poga. Ti dve lastnosti je dr. Merhar zdruzeval v svoji osebi. Bil je načitan, moderen orientiran slovenist, hkrati pa človek, ki se je zavedal, da je treba geniju utirati pot med narod. Menda se bil tudi Cankarju. Merharjev odnos do njegove umetniške dejavnosti pogojuje, saj se v svojem delu nje nje ni obregnil nad tem, kar je o njem zapisal.

«Lj. Zvonu» so l. 1902 poročali o novih Cankarjevih knjigah se Jos. Kostjavec, Fr. Zbanič in celo Fr. Govorkar. Naslednje leto pa je vzel pod kritično nož povest «Na klancu» dr. I.

IVAN MERHAR.

Merhar, ki je že nekoliko prej poročal o zbirki novel «Ob zori». Okvir te knjige se vidi kritiki jasnejši in svetlejši, v predljubni nam razvija umetnik pozitivne ideje o življenju in umetnosti, zbirka pa zaključuje z jasno sliko, polno novih upov, svetlega življenja in ljubezni, akordi; ki so drugače pri Cankarju precej redki. Cankarjeva umetniška in občloveška volja, pravi dr. Merhar, hoče kvitati, živeti hoče pravo življenje.

Se bolj razločen je kritik v poročilu o povesti «Na klancu»: «Ko so se bila mlademu orlu razvila krila, je poletel visoko in zračne videnje so nastopili je Bina Cora (Markiza), Erlando Cozza (Ortensio), Miro Lodi (notar) in Eno Mucchutti (korporal).

Skrbno je pripravil zborovske vložke Adolfo Fanfani. Glede na splošno negativne plati te operne premiere smo pričakovali bogatejšo sceno, ki tudi glede na tipičnost okolja ni povsem zadovoljiva.

je pomenilo takrat veliko. Treba je bilo za to ne le nekaj vedeti, ampak tudi imeti mero osebnega poga. Ti dve lastnosti je dr. Merhar zdruzeval v svoji osebi. Bil je načitan, moderen orientiran slovenist, hkrati pa človek, ki se je zavedal, da je treba geniju utirati pot med narod. Menda se bil tudi Cankarju. Merharjev odnos do njegove umetniške dejavnosti pogojuje, saj se v svojem delu nje nje ni obregnil nad tem, kar je o njem zapisal.

roko srce. Letal je s tujimi orli in se le od časa do časa vračal domov k materi. Ljubiti pa je vendar le svojo mater. «Cankar se je razvijal naravno in organsko, primerno svoji veliki tvorni sili in našim umetniškim in družbenim razmeram. Dolgo je hodil za tujimi vrbami, marsikdo je manjšo stvar, no bi se bil pogajal. Cankar pa nikoli ni izgubil Cankarja z domačo zemljo. Cankar je krepka osebnost, v čigar bogati duši se zrcali vse svetj; njegovi umotvorji so najfiniši projekt tega dušnega sveta.» — «Če bi Cankar sklenil pisati v tistem duhu in načinu, ki bi ugaljal veliki vesini slovenskega občinstva, bi gotovo uspel, toda potem ne bi bil več umetnik, ampak le še — tehnik. Knjiga «Na klancu» pomeni za pisatelja velik korak naprej, in to je največja pohvala, ki jo moramo dati umetniku.» — Cankarjevi stajaja in akklancarji so slovenski ljudje, slabič-sanjači. Lojze Mihov govori o njih: «Kaj sem bil daleč po svetu in sem videl naše ljudi: vsi hlapi, vsi siromaki s klancu! Pogled njih zgodovino — tisoč let hlapčevstva, tisoč let strahnega truda in ni morda dosegla.» — Nato pa zaključuje: «Cankar se ni povedal zadnje besede, vendar nam je rekel dve mozi slovenski, za kateri smo mu od srca hvaležni.» Teko pozitivnega glasu o Cankarjevi umetnosti v tisti dobi ni bilo na drugih straneh.

Ob «Hiši Marije Pomocnice» je Cankarju vseskoji kritičen umetnik, zato mu je veliko bliže temna stran življenja. Merhar odbija očitek frivolnosti proti Cankarju, kajti eres je, da Cankar slika žalostno umirane splava, vendar so te sliki prepojene z neko prikupljivo misliko nesreče in smrti, ki kakor fin pajčolan zastira ozadje, iz katerega stopajo ti bolni liki.

«Gospa Judita» spravlja kritika v zadregu. «Križ na goru» pa mu je umotvor, ki sodi med najboljše Cankarjeve stvaritve, saj se veže s «Tujci» in povestjo «Na klancu» v nekakšno trilogijo. Merharju je «Križ na goru» v prenesenem pomenu romantična drama v štirih dejanjih. Zunanje dejanje zaostaja za notranjim, na koncu povesti pa se pisatelj dvigne: «...tam gori na zlatorednem ozadju je zrasel silen križ, kopneč do neba; preko vse globeli je legla njegova senca, trepetala in ugnusila, a nebo je zasijalo svetleje nad globeljo...» — «Ninas je Merharju megleto, ni nejasno delo kakor «Hiša Marije Pomocnice» in «Gospa Judita», za «Potepuha Marka in kralja Matjaža» pa stresa iz rokava veliko hvale: «Pisatelj je spletel konkretno dejanje in samostvarjene leke v bajnim junakom naše narodne pesmi in pripovedke. Vse delo obkroja neka tajinstvena poezija, nestalna in vzdušna, ki je lastna pristni narodni pesmi.»

Pri zgodbi «V mesečinah» hvali kritik Cankarjevo genialnost in fantazijo. Ob «Aleksi Razoru» meni, da je Cankar ustvaril nov tip, ki bo ohranil stalno mesto v slovenski književnosti, ob «Kranjski kobilici» piše, da si je Cankar pridobil ljubilo po svojem okusu: maščeval se je svojim sovražnikom in prijateljem, privržencom in

nasprotnikom ter jim nasul zerjavice na glavo. Spričko «Kacurja» se je silno razveselil: «Če bo takšne plodove odli Cankarjev veliki, iz zanečavanja porojeni mir, tedaj nam bodi podzvržen, kajti Cankarjev genij se ni porodil lepega umotvorja od tega življenjskega idealista.» — «Zbirka «Za krizem» pravi: «Ta zbirka stoji pod simbolom križa, trpljenja, ki usogonablja pa vendar silo, da gledamo kvisku.» Posebno podčrtava pomen črtice «Budalo Martinec» in zgodbo «Kovač Damjan», ki mu je polna globoke simbolike, slik in alegorij, vendar je hkrati preprosta in enostavna, polna pristne poezije in plastičnosti stvar in se da primerjati z najboljšimi umotvorji Cankarjeve muse.

Ob «Kurentu» ugotavlja, da sta si Potepuha Marko in Kurent v nekem pogledu sodobna dasti sta po snovi za dva različna. Preplena sta z najfinišjo poezijo, izraženo v pravem klasičnem jeziku. V obeh delih se je Cankar dotaknil splošnih in velikih vprašanj, ki segajo globoko v usodo našega bitja in življenja. V obeh delih je razgallil sliko trpljenja in hrepenenja izmučene slovenske duše.» Vidimo torej, da se Merharjeve kritike bistveno razlikujejo od kritičnih prijemov drugih Cankarjevih recenzentov v tistih časih. Vsi drugi kritiki so merili Cankarja s svojimi bodisi dogmatičnimi ali pa rodoljubnimi kopiti Merhar ni delal tega; skušal je iz pisatelja izluščiti to, kar je hotel povedati, prizadeval si je, da bi ga razumel tudi tam, kjer je bil Cankar megljen in nedoločen. Ko je obracunaval s Kobalom, Lenardom in Terselgavom v «Beli krantem», je šel pisatelj prizadevanje ljivo mimo dr. Merharja, pri katerem je gotovo čutil, da drugače ravna z njim kakor ostali, ki so često pisali o njegovem delu s predsodki. Gotovo je Cankar vse to upošteval, ko je motril svoje recenzente in ni zametil Merharju, da je v nekaterih njegovih delih videl poleg vrlin tudi napake. Zato si Cankar in Merhar nista bila vsak sebi. Ko se je Cankar l. 1912 mudil v Kranjski gori na odvilu kot gost gorškega odvetnika dr. H. Tume, je v hotelu «Razora» prav rad posedal v družbi dr. Merharja, njegove soproge in vsakine. Pisatelj in kritik sta se nasla — kot človeka.

Svetovna vojna l. 1914 je razdržila mnoge, ki so prej hodili vtrč in delali skupaj. Dr. Ivan Merhar je moral kot rezervni nadporočnik avstroogrske vojske pój orožje in je padel 4. julija 1915, pri Sv. Martinu na Doberdovoli planoti. Nemška gimnazija v Trstu je izgubila izvrstnega učitelja slovenščine, naša slavistika pa razgledanega slavista in etnografa. Kot gimnazijski učitelj je bil dr. Merhar povsem moderno orientiran. V šoli, posebno v višjih gimnazijskih razredih, je z veliko ljubeznijo in razumevanjem obravnaval novo in iz slovenske moderne. Pri tem ni pozabil na pisatelje starejšega rodu; poleg Cankarja in Zupanciča je bil čislal Meška. Njegovi bivši učenci se ga radi spominjajo, saj jim je pokazal pot k virom domačnosti, ki se danes napajajo njih srca z lepoto slovenskega jezika.

St. K.

JADRANSKI KOLEDAR

Pred tednom so se skoraj istočasno pojavile na tržaškem knjižnem trgu tri nove knjige, ki so izšle v našem mestu. Poleg Radijskih pravljic Draga Petkoviška in knjige dr. Metoda Turnška Od morja do Triglavu smo prejeli tudi Jadranski koledar za prihodnje leto.

Koledarski del je olepšan z reprodukcijami lepih originalnih fotografij s Tržaškega ozemlja: kraška kuhinja, naše vase in motivi iz njih, morje, tovarne.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Koledarski del je olepšan z reprodukcijami lepih originalnih fotografij s Tržaškega ozemlja: kraška kuhinja, naše vase in motivi iz njih, morje, tovarne.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

St. K.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

St. K.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

Letošnji koledar ne dosega lanskega niti po obliki in ureditvi in niti po vsebini in obsegu. (Zato je pa tudi cena znatno nižja!). Toda zaradi tega je še vseeno dovolj zanimiv in za vsakomur nudil branja po želji.

St. K.

Francoske literarne nagrade

V Franciji so letos razdelili 600 literarnih nagrad, toda največje so tiste, ki jih delijo v mesecu novembru, ko n. pr. «Nagrada bralcev», «Femina», «Goncourt», «Renaudots» in «Interalli».

Nagrada bralcev sta prejela Lucien Marchall in Bernard Deleuze za romana, ki ju je izmed sedmih del, ki jih je določila posebna komisija, izbralo tisoč bralcev. Lucien Marchall je Belgijec in je živel dolgo v Braziliji, kjer je napisal roman «Carovnik iz Sertaa». Tudi roman drugega avtorja «Potepuh po Andihu» nas vodi v Južno Ameriko, in sicer v Čile, v čas, ko so se koloni uprli Španiji.

Dne 24. novembra pa se je zbrala komisija žena, ki je odločala glede literarne nagrade Femina. Po 13. tajnem glasovanju je nagrado prejela Dominique Rolin za roman «Le soufflé». Ta knjiga je polna poezije, ki je značilna že za njen prejšnji roman «Les Hauts-Matras». Ni hče se ni čudil, taki izbiri, kajti zadnji roman mladice pisateljice je splošno vzbujal veliko pozornost. Dva glava sova za to nagrado je prejel pisatelj Mouloud Mammeri za roman «La colline oubliée».

Francosko nagrado Goncourt je prejela pisateljica Beatrix Beck za roman «Leon Morin, pretres» z 8 glasovi proti 2, od katerih eden je veljal pisateljici Antoinette Blondin za roman «Les enfants du bon Dieu», drugi pa Augustinu Robinetu za roman «Les Hauts-Matras».

ZENA • ZDRAVJE • DOM

SLOVENSKA ŽENA

v enotni socialistični fronti

Noben, niti najreakcionarnejši zakon, ki bi jih skušali uveljaviti nazadnjaški režimi v katerikoli državi, ne morejo danes več zaustaviti napredka žene na vseh področjih njenega uveljavljanja v družbi, njenega neposrednega sodelovanja v borbi za družbeni napredek. V koliko pa se bo ta razvoj še stopnjeval, je v veliki meri odvisno od žene same in njihovega dela za splošne človeške interese.

Pri tem tako važnem vprašanju pa ni bistveno, da se žena uveljavi kot žena, da se za enakopravnost bori v smislu tarbe emancipiranka, ki stremi k slovenskem doseganju bolj zunanjih znakov en-

kopravnosti z možem. Jedro je v tem, da se žene kot enakopravni člani družbe vključijo v borbo za napredek človeštva in da delujejo predvsem na tistih področjih, ki jih lahko bolje opravijo od moških tovarišev, ki pa so sestavni del gradnje boljšega družbenega reda, cilja, ki ga hočemo doseči — socializma.

Med drugo svetovno vojno je bilo videti, da bodo napredne sile v svetu dosegle večji razmah predvsem v Evropi. Toda kapitalistični svet je še vedno prevladal v večini držav. In še tam, kjer je ljudstvo vedno mislilo, da bo lahko po končani vojni začelo graditi socializem, in se je za to tudi

več ali manj borilo, zatira danes sovjetska imperialistična politika vsak poskus svobodnega razvoja teh narodov.

Ceprav niso, razen v Jugoslaviji, prišli na oblast najbolj napredne, socialistične sile, t. j. dejansko, ljudstvo, lahko trdimo, da je napredno gibanje povsod v svetu, celo v Aziji in Afriki, kjer se v bližnji preteklosti tega nismo mogli zaslediti.

Prav zato bi bilo nenaravno, če bi na Tržaškem zapadli v neko mlačnost čes, reakcija je premočna, da bi ji kljubovali, enotna borba tržaškega proletariata pa je razbita, ter zato obojena na neuspeh. To so parole tistih, ki hočejo paralizirati napredek socialističnih sil, ki imajo prav v Trstu svoje globoke korenine in so zato neuničljive. V svoji zavestni socialistični politični preteklosti ima tržaški proletariati tisto potrebno osnovno, na kateri mora graditi dalje.

Jasno je, da so v ta proces prav v toliki meri vključene žene kot moški. Prav tako morajo brez vsakršnih strankarskih in še toliko manj nacionalnih predsodkov siriti in tako krepirati socialistične vrste, ki se morajo boriti za skupne interese tržaškega prebivalstva.

ce izločila iz socialnega okvira, bi njuno propadla. Propadla pa bi tudi socialna in nacionalna borba Slovencev, če bi se izključili iz splošne socialistične fronte, ki jo moramo ustvariti.

Slovenske žene se morajo pri tem zavedati, da je prav v enotni obrambi socialnih pravic vključeno tudi nacionalno vprašanje in da je socializem tista osnova, ob kateri se rešujejo sama ob sebi tudi druga vprašanja. Če bomo sebe gradile v naprednem duhu, če bomo v naše vrste pritegovale vse delovne žene ne glede na nacionalne in politične razlike, le da so te žene pripravljene boriti se za skupne interese, potem smo lahko prepričane, da bo tudi naša nacionalna vprašanja pravilno rešeno.

Volitev, ki so bile v nedeljo tudi na jugoslovanskem področju STO, so se polnoštevno udeležile tudi žene.

SLOVENSKA SLIKARICA Cita Potokar

Ilikovne umetnosti in to kljub formalni in likovni doganosti, kajti vsa taka prizadevanja ne gredo v to smer iz neke nujne potrebe izraziti lastno vzbino.

Pri delu za novoletno jelko naj nam pomaga mladina

V Primorskem dnevniku vidimo zadnje dni objave o prispelkih za novoletno jelko. Naše poštenjavne žene trkajo na razna vrata, da bi ljudje po svoji moči prispevale za naše otroke. Toda če hočemo pripraviti na zadnji dan leta otrokom lep praznik, moramo čim več narediti. Zato naj se žene pridružijo tistim, ki že nabirajo prispevke. Čim več jih bo sodelovalo, tem lažje in hitreje bo šlo delo od rok.

Prav je, da v priprave za novoletno jelko vključimo tudi mladino. Res je, da čujemo večkrat pritožbe, da se mladina premalo zanima za take in podobne akcije. Toda ne smemo se zadovoljiti s tako ugotovitvijo. Poskušajmo prav na tem področju vključiti dekleta in fante v delo. Nabiranje prispevkov, posebno v okolici, kjer se vsi ljudje med seboj dobro poznajo, bi mladina lahko kar dobro opravila in prihranila ženam nekaj truda, ki ga je tako imajo z drugim poslom okrog novoletne jelke.

Cez 14 dni bomo morali imeti že vse pripravljeno. Tudi pri samih pripravah za praznik nam mladina lahko precej pomaga. Posebno dijaki, ki tiste dneve ne bodo imeli pouka. Mislimo, kako jih bomo še v teh nekaj dneh prepričale, da bi bil njihov prispevek in skupnem delu koristni.

Cita Potokar: Kmečka žena.

Med mlajšimi slovenskimi slikaricami vzbujajo precejšnjo pozornost Cita Potokar, ki ima v sedmih dneh v Malo galeriji v Ljubljani svojo prvo samostojno razstavo. Cita Potokarjeva je študirala na Beograjski Akademiji, toda študij ji je prekinila vojna. V gasu okupacije je mnogo pretrpela v italijanskih zaporih, pozneje pa so jo zaprli in mučili tudi doma. Branici in gestapovci. Po vrtni v domovino je kljub izpranosti nadaljevala študij na umetnostni akademiji v Ljubljani pri prof. G. A. Kosu.

Cita Potokarjeva je talentirana in temperamentna slikarica in njen umetniški nazor obeta, da bo še marsikaj pomembnega ustvarila. O sebi pravi:

»Kot človek in umetnik nisem v sebi dovolj vsebine. Toda kako jo izraziti? Slikarstvo je ena najtežjih umetnosti, je koncentracija izpovedi, prav zato pa zahteva jasno zasnovo, trdno kompozicijo, izredno močno izraznost itd. Niti našega časa niti same sebe ne morem izraziti z likovno formo zadržano. Preveč sem obremenjena s problematiko in preveč s njej iščem ustrežajoči ton. Vsa nedoživeta kopirana zahodne umetnosti v tem našem pravcu mi ne pomenijo prispevka k razvoju naše

2000 vajenk čaka zaman na primerno zaposlitev

Vsa podjetja, ki potrebujejo žensko delovno silo, bi morala sprejeti določeno število vajenk - prirorimo mladim dekletom možnost strokovne usposobljenosti

Med problemi, ki jih bo v prihodnjih tednih obravnaval tržaški občinski svet, je tudi problem brezposelnosti na našem ozemlju; ob tej priložnosti bodo proučili in osvetlili tudi vprašanje brezposelnosti mladine, še prav posebej pa vprašanje vajenk in vajenk. O tem smo v našem časopisu že večkrat pisali ter opozorili nanj tudi odgovorne oblasti; žal so ostale vse naše zahteve in predlogi glede tega vprašanja nerешeni ter je položaj delavske mladine še mnogo težji in kritičnejši, kot je bil pred leti. Zato je naša dolžnost, da se tega problema zopet dotaknemo ter prisilimo tudi odgovorne oblasti, kot tudi občino, da zagotovo delavski mladini primerno zaposlitev, vajencem in vajenkam pa možnost, da se v čim krajšem času izuče poklica, ki jih najbolj veselijo.

Zelo uradnih podatkov o zaposelnosti delovne sile na našem ozemlju je razvidno, da je pri nas nič manj kot 5000 vajenk, ki nimajo možnosti, da bi se izučili svojega poklica, ker jih delodajalci ne sprejmejo na delo; med temi je kar 2000 vajenk. Sindikalne organizacije so pred časom sprožile to vprašanje ter do-

segle celo nekakšno rešitev, po kateri naj bi bili vsi delodajalci, ki bi sprejeli na delo določeno število vajenk in vajenk, rešeni plačevanja socialnega zavarovanja, ki predstavljajo za delodajalce najvišji izdatke. Poleg te nujnosti bi bili delodajalci deležni še določene nagrade.

Kljub temu pozivu, ki je bil namenjen predvsem večjim industrijskim podjetjem pa tudi obrtnikom in trgovskim podjetjem, je bilo v službo sprejeto tako malenkostno število vajenk in vajenk, da se statistični podatki o njih številno sploh niso spremenili.

Omejimo se tokrat na vprašanje vajenk; z redko izjemo nekaterih tovarn, kjer so zaposlene izključno ženske, ni mogoče industrijsko podjetje vajenk pa čeprav zaposlitev za določena dela tudi žensko delovno silo; prav tako niso zaposlene vajenke v raznih občinskih podjetjih, ki bi vendarle imela dolžnost in tudi možnost zaposliti jih določeno število. Več vajenk je zaposlenih v raznih trgovskih in drugih obrtniških podjetjih. Toda kakšen je njihov položaj?

Vajeniška doba traja navadno od 3 do 4 leta, v tem času prejema vajenka majhno plačilo, ki ni povsod enaka, ker jo določa mnogo let samo delodajalec. Največje breme za delodajalca predstavljajo plačevanje socialnega zavarovanja in še drugih obvez, zaradi katerih se brani sprejeti na delo vajenke, ki mu koristi nekaj časa manj, kot izučena delavka, a jo zaradi tega tudi manj plačuje.

Da bi imeli cenejšo delovno silo, so delodajalci v nekaterih trgovskih, kot tudi obrtniških obratih uvedli svojevrstno prakso. Tako držijo vajenke eno ali dve leti; v tem času mora opravljati razna dela, ki z njenim poklicem nimajo ničesar skupnega. Ko se bliža njihova vajeniška doba h koncu in ko bi morale biti uvrščene med redne uslužbenke s plačo, ki jo določa delovna pogodba, jih delodajalec z enim ali drugim izgovorom odpušči z dela ter sprejme druge vajenke, ki mu bodo delale še naprej kot brezplačne služkinje.

Ko smo prej omenili, da nekatera podjetja vajenk sploh ne sprejmejo, nismo imeli namena priti do zaključka, naj bi se uveljavil takšen način sprejemanja in službo, ki ga nekateri delodajalci izvajajo. Mi zahtevamo, da vsa podjetja, kjer je potrebna ženska delovna pomoč, sprejmejo v službo vajenke, jih izuče v poklicu ter jim tako dajo možnost, da si bodo v bodoče služile svoj kruh.

Dokler to vprašanje ne bo pravično rešeno, bo zastoj govorniki in stokati nad tragičnim pojavom naraščanja števil mladoletnih prostitutk. Nič čudnega ni, če dekleta, ki so dosegla starost 15-16 let, pa ne morejo najti primerne zaposlitve, in ki živijo še doma v težkih življenjskih razmerah, krenejo na tako pot, ki je za njih nadaljnje življenje usodna.

Brisače, ki imajo trak za obešanje sama na enem koncu, se na spodnjem delu hitreje strgajo, zato prirorimo trak za obešanje v sredini spodnjega in zgornjega roba in brisačo občasno menjaj.

ČE DOJENČEK ZBOLI

Pređen pride zdravnik k bolnemu dojenčku, mu mora pomagati že mati sama in si ustvariti vsaj neko sliko o boleznih.

Najvažnejše je merjenje temperature. Za zdravnika je to zelo važen kazipost. Dojenček kakor tudi vsem otrokom do sedmega leta merimo temperaturo v danki. Otroka položimo na trebuh, mu vtaknemo termometer v danko, počakamo tri minute ter naslednjo minuto opazujemo, če se srebrna nitka še dviguje; če se ne dviga več, tedaj odstranimo termometer. Temperatura v danki znaša pri dojenčku normalno 36,8 do 38 stop. Priporočljivo je, da kontroliramo otrokovo temperaturo tudi takrat, ko je zdrav, kajti so otroci, ki imajo pri polnem zdravju že od narave nekoliko višjo temperaturo. Če je temperatura zvišana, naredimo otroku okrog prs ovitek, in sicer tako, da zmocimo brisačo v vodi, ki ima sobno temperaturo, jo ozmerno ter ovijemo z njo prsa, čez brisačo pa damo volneno roko. Ovitek pustimo običajno dve uri.

V devetdesetih odstotkih dojenčkovih boleznih se prične obolenje v vratu. Ponavadi se okuži dojenček od prehlajenega človeka, le redko se prehladi sam. Nikdar ne smes misliti, da so vzrok bolezni zobje, ki se dogaja izredno redko. Vedno potipaj tudi ušesa, če niso morda občutljiva na pritisek, pri deklicah pa prestrži seč (urin), kajti pri deklicah je vnetje mehurja zelo pogosto.

Ce otroček zavrača hrano, ga ne sili z njo; kajti tudi bolna žival noče jesti. Je to namreč instinktiven ukrep, saj je prebavljanje in boj proti infekciji dvojna obremenitev za organizem. Otroku ponudi le sladkan čaj ali pa sadni sok.

Če pa nastopijo pri umetni hranjenju otroku driske, tedaj moraš hrano ustavi in dajati le čaj, ki si ga osladka s saharinom. Če bolnička sili na bruhanje, mu dajaj po-

požirkih hladan čaj. Mlečno vodo in mlečno mleko uporabljamo zdravnik kot sredstvo za bruhanje. Ne dajaj torej otroku mlačnih tekočin, če ga drži na bruhanje!

Zelo pogosto se zgodi, da otroček prvič resno zboli, ko je star deset mesecev. To opazovanje je postalo že skoro pravilo in je znak, da je treba otrokovo hrano spremeniti in otroka navaditi na običajno mešano hrano.

Umrlijstvo dojenčkov je bila nekdo izredno velika dandanes pa sta medicina in higijena že tako zelo napredovali, da nam tudi v resnejših obolenjih skoro ni treba trepetati za našega malčka.

Dr. S. S.

DOBRA KUHARICA

ZDROBOVA JUHA
Na žlici masti oprazimo 10 dkg belega droboja; ko zarumnejo ga zalijemo z vodo, v kateri smo kuhali vse zelenjavo, ki jih dodajamo juhi, in osolimo. Ko vre juha četure in ji dodamo 2 žlici sesekljane zelene zelenjave, peteršilja ali drobnjaka. Zavreti ne sme več.

PRELIATA CVETACA (karfiola)
Sestavine: 2 cvetaci, slan krop, omaka: 3 dkg masti ali olja, 2 dkg sesekljane čebule ali popra, 2 korena, 15 dkg mesnih ostankov, sol, poper, 2 dkg moke, voda (v kateri se je kuhala cvetaca), 3 žlice paradiznikove meze, zelen peteršilj.

Cvetaco skuhaj v slani vodi, prelij z omako in potrosi s sesekljanim zelenim peteršiljem. Omaka (zelo gosta): v olju ali masti prepraži sesekljano čebulo (ali por) pridani nastrojane mesne ostanke, osoli in popoprjaj. Udušno zapraži z moko, zalij z juho cvetace in dodaj paradiznikovo mezo.

KROMPIREVA TORTA
Sestavine: 4 dkg masti (ali 6 dkg margarine), 14 dkg sladkorja, jajce, po 14 dkg moke in prehlajene krompirja, dvitek pečilnega praška, cimet, limonina lupina, sol.

Na deski napravi testo iz navedenih sestavin. Polovico testa daj v tortni obod ter ga enakomerno razširi in namaži z marmelado, a čez to naredi iz ostalega testa mrežo. Torto peci v pečici tri četrt ure.

Op.: Pečilni prašek vedno presej z moko. Krompirjevo močnate jedi ni priporočljivo shranjevati za drugi dan.

ČESKI CMOKI
Najprej zmešamo 5 dkg masla, nato dodamo 3 jajca, kozarec vode ali mleka, 50 dkg moke in nato še na kocke narezan kruh, ki smo ga prej oprazili na maslu. Cmoke oblikujemo z žlico ter jih khamo na slani vodi pol ure, nato pa zabelimo.

ČNEGA NOG

Prav tako kot obraz in roke, si moramo negovati tudi noge; zanemarjene in bolne noge zelo slabo vplivajo na naše razpoloženje.

Zjutraj in zvečer si umijmo noge najprej v topli, nato pa še v hladni vodi. Če se nam noge znojijo, si jih moramo po umivanju posuti s pudrom ali s praškom zoper znojenje.

Zjutraj po umivanju postavimo 10 minut telovadbi stopal; vzpni se nekajkrat na prste in se nato spustimo na čela stopala. Zatem pa položimo stopalo na valjast kos lesa ali na steklenico iz debelega stekla in premikajmo stopalo naprej in nazaj; ta vaja pospešuje cirkulacijo krvi. Masiramo si pa noge zvečer vsaj enkrat v tednu, in sicer najprej vsak prst posebej, nato člene in končno celo stopalo ter še ostali del noge; tega si masiramo vedno v smeri od spodaj navzgor. Ker pa je koža na kolenu zgrbljena, si jo moramo dobro natreti z mastno kremo.

Za nego nog pa samo masaža ne zadostuje, paziti je treba tudi na primerno obuvanje. Zena, ki dosti stoji ali hodi, naj ne nosi visokih pet; nogavice si moramo vsak dan preobuti; tudi ni dobro, da smo ves dan v čevlji. Če bomo sledili omejenim nasvetom, bomo že čez nekaj dni občutili ugodne posledice nege nog.

MUF

V letošnji modi se znova pojavlja muf, ki ni samo okras ženskega plašča, temveč je predvsem tudi zelo praktičen del obleke. In kakor ima vsaka stvar svojo zgodovino, tako jo ima tudi muf. Kakor nam je znano iz zgodovine, so prve mufe nosili v sedemnajstem stoletju in to ne žene, temveč moški.

Prvi mufi so bili veliki, izdelani iz različnega krzna in podloženi s svilo. Nosili so jih obešene okrog vratu na traku. Predstavljajo si vitez za dolgiimi lasmi, s širokim klokom okrašenim z novejimi vzorci, z mečem ob boku, s poljenimi nogavicami, v čevlji z visokimi petami, ki svoje roke skriva v muf. In to v času, ko so žene le redko nosile rokavice!

V osemnajstem stoletju muf ni bilo popolnoma izgine iz mode. Pojavila se šele ob koncu stoletja; tokrat ga nosijo žene. Tako je ostalo vse do danes. V tej dobi so nosile prav male mufe, potem zopet večje okrašene s trakovi, in umetnihi cvetjem ali brez katerega okraska.

NASVETI

Belo pleskano pohišstvo, vrata in okenske okvirje očistijo s toplo vodo, v kateri je prillila malo navadne kisa. Petrolej razkrajaj kisa. Čudila se boš, kako čisto bo potem pohišstvo.

Vsak čato, bodisi mlečen, vsinko ali iz sadnega soka, moramo zvrkljati na sopari, ne na odprtem ognju.

Ne kupuj cvetlice, ki so v plozbenih oknih, kajti sončevarna vplivata na njih svežino.

Od vasi do vasi

CEROVLJE

Ne bi se oglasili, če bi nas ne bila nedavno obiskala kar dva občinska predstavnika: gospod župan in odbornik Vižintin, kar nas je zelo zadržilo. Kako da ju je naenkrat tako zaskrbelo vprašanje ureditve zemljiškega stanja naše gmajne? Sicer je prav, da sta prišla k nam, čeprav nam ni župan zaradi gmajne povedal nič takega, kar bi ne bil lahko izvršil po občinskem slugi ali po nekemu iz vasi. Saj smo imeli in imamo še mnogo gradiva za razpravljanje. Tako se je kar samo pojavilo vprašanje obnove gospodarskih poslopij, zlasti hlevov, na kar čakamo že sedem let. Razume se, da je v svojo veliko gospodarsko škodo, ker je znano, da sloni kmetija, posebno pa tržaska, na hlevu. Nismo mi izvali fašističnega krovlišta, ognja in pepla; kdor je kriv upeselitve naših krovov in imetja, ta naj nam to tudi obnovi ali poravnata. To naj bi bila prva skrb župana, občinskega odbora in svetovalcev. Župan nam je rekel, da bo glede obnove hlevov prišla v vas komisija in da bomo imeli delo skozi prihodnje leto. O naši točki vprašanja popravil poti, občinskega vodnjaka, šole. Naš vodnjak je še vedno koristen. V letošnji suši nam je — ker so vodovod popravljali — zelo služil in tako občini prihranil za dovolj vode leš desetisočice. O naši točki vprašanja popravil poti, občinskega vodnjaka, šole. Naš vodnjak je še vedno koristen. V letošnji suši nam je — ker so vodovod popravljali — zelo služil in tako občini prihranil za dovolj vode leš desetisočice. O naši točki vprašanja popravil poti, občinskega vodnjaka, šole. Naš vodnjak je še vedno koristen. V letošnji suši nam je — ker so vodovod popravljali — zelo služil in tako občini prihranil za dovolj vode leš desetisočice.

SLIVNO

Ze večkrat smo pisali o poti Slivno-Sesljan, ki je v takšnem stanju, da dela sramotno nam, občini in tržaski upravni ter se ob jeziki splošjaka. Pred pol stoletjem je bila v boljšem stanju kot danes. Če ni skoraj niti za pešca, kako naj služijo vozniki? Prometna sredstva igrajo vedno večjo vlogo in bodo v bodoče še večji. Naša vas je vedno bolj navezana na Sesljan in to nalaga občini dolžnost, da poskrbi za čimprejšnjo ureditev te poti. Tu pa vidimo omalo-važevanje in nerazumevanje. To se je odražalo na številnih zadevah. Na 3. dec. Občina res ne more vsemu kaj. A če gledamo to vprašanje s stališča sredstev za zimsko pomoč, vidimo njihovo enostransko uporabo. Zakaj bodo potrošili 8 milijonov za špinto igriče v Nabrežini in 5 milijonov za razkritev železniške postaje Bivio? Kaj je bolj potrebno: ta dela ali pa naša občinska pot?

PAPROT

Praproščani smo te dni vložili na našo (nabrežinsko) občino pritožbo: Podpisani smo zvedeli, da je za našo vas iz fonda za letošnja zimska dela določenih 257.000 lir.

Proti temu sklepu smo prisiljeni protestirati, in to s sledečo utemeljitvijo.

Eno najnujnejših del v vasi (in menda tudi v občini) je ureditev v gornjem delu vasi za h. št. 17.

Ze tri leta objublja občina ureditev tega kraja nevarnega klanca; v lanskem decembru in v letošnjem septembru je bila na tem mestu komisija in ugotovila, da je delo res nujno potrebno. Večkrat sta to na občini prikazala tudi domačina Lupinc in Sustersič.

Drugo vprašanje je ureditev klanca, ki se nahaja na 20. milj. Gabrovčeve hiše do poti, ki vodi v slemu ceste Nabrežina-Sempolaj (Malnarjeva hiša).

Če se vprašamo, kaj nam je občina dala lansko leto na račun zimskih del, moramo trdit, da skoro ničesar, kar je lahko vedno ugotoviti.

SV. KRIZ

Vse kaže, da je glavna naloga italijanskega upravitelja zarači proti vsemu, kar je zvezano z našim narodnim obstojem. To vidimo v prizadevanju, da bi nam čimprej odvzeli zemljo za italijanske kolonije, ki naj bi spreminjale narodnostni sestav naših vasi in počasi zbrisale naš zivelj.

Mi pa nismo kljub temu miselno zaskrbljeni, ker je mnenje večine nekakšno takole: Zemlja je naša in je naša. Damo zlepa iz rok, ker vemo, da bi s tem kopali grob sami sebi. Zato smo pripravljene, če bi bilo potrebno — raje omejiti svoje potrebe, kot pa prijeti za vsemu. T. italijanski osvajalec, ki bi radi živeli od sporov med državami in umetno napljenjem sovraštva med delovnim ljudstvom, ne bodo imeli dolgega življenja. Dela in kruha stradajmo, zemljo kmetom in prihodnjim generacijam vprašanja naj rešuje ta gospoda, ne pa, da se tako poteguje za Trst ki ni bil in ne bo za Italijo.

Tudi mi bi radi imeli v zimskih dneh kakšna krotina predavanja in se zato obračamo na tržaške izobražence.

DEVIN

Gozdna policija nam dela vedno sitnosti in ne varčuje z globami, če dobi živino v gozdu devinskega grofa. Nam ne priznavašjo, razumljivo delovanje policije, delo samo škodo in krajevo drva pa se ne zgodi nič hudega. Tega ne vidijo, vidijo pa vsako ubogo kravico, ki išče pašo v gozdu, kateremu prav gotovo ne škoduje.

SESLJAN

Mogoče ne bo uredništvu všeč, če se špe oglasio. A zadeva napisana ob glavni cesti Sesljan-Sistiana, ki je vrgla epifreka Palutana iz ravnovesja v irendentistično živnost, slovenski del tržaškega prebivalstva v tujino demokratično usmerjene Italijane pa upravičeno razburila se tiče posebnost nas. Conski predsednik bi nas rad čez noč spremenil v Italijane. To dobro razumemo in vemo tudi zakaj. Žal nam je, če se mi ta naloga ne bo poprijela, čeprav se on in njegova demokratijska vojska poslužuje tako prečnih sredstev po vaitkanskem receptu. Tudi prejšnji Mussolinijev recept olja, ječ, mučenj in plamena se ni obnesel in Rim še tako pritiska in šola svoj upravniki kader. Vemo, da fašizem je in ostane le fašizem, pa naj se tako potuhne. Volk ostane volk, ki posebno rad diako medija, ko gre na prvo. Tako je tudi vsak ukrep tržaskih oblastnikov, pa naj bo še tako nečestit, naperjen proti vsemu, ki živimo od pošte, dela svojih rok, posebej se proti slovenskim rokam in zlasti proti nam ob meji. Še enkrat povedo Palutanu iz Trsta in Palutanu iz Rima: Sesljan je bil slovenska vas, ko njega ni bilo, je ob njegovem vladanju in bo še, ko bo on in njegova era že davno v pozabi. Zato mu svetujemo, da vzame kakšno nekočnito pomirjevalno sredstvo in pusti naš Sesljan, ker njegovega slovenskega porekla ne zakriva nobena Sistiana. Za dobro napotilo pa še eno domačo od starega Sesljanca: italijansko ljudstvo je prav tako dobro kot naše ljudstvo, in kolikor ga je slabega, ga je pokvarila

PROSEK

Po dolgem času je prav, da pride glas tudi iz nase vasi, Lepega sicer nimamo kaj povedati, le pritožbe in zaskrbljenost. Zaradi slabega vremena, prej dežja in mraza, je delo na polju precej zaostalo, zato pa delamo doma, popravljamo orodje, pospravljamo, koljevamo prašice, delamo narčte, čitamo itd. Zdal bi bil najboljši primeren čas za večerne tečaje, ki si jih zelo želimo, da bi nas strokovnjaki poučili o naprednem kmetijstvu, o uporabi umetnih gnojil, o sadjarstvu, živinoreji itd. Hočemo pa, da nam kmetijsko nadzornstvo iz Trsta pošlje slovenske predavatelje, da bomo od tega imeli nekaj koristi in da bomo razumeli, kar nam bodo povedali.

Zdal pa nekaj o potrebi naše vasi, Poudarjamo, če bi bilo zelo koristno, če bi nekdo prikazal te naše potrebe in zahteve na tržaški občinski upravi in se zavzel za urodno rešitev v korist naše vasi.

Poljske poti so zaradi vremenskih neprikl in za nemarnosti v zelo slabem stanju, zlasti pot proti Postranjam, Grljanu in v Zlahtni gred, Občina bi morala poskrbeti za popravilo, da bi lahko šli z vozovi na naša polja.

Ob česti poti Opčinam je ustanova IACP sezidala nove hiše z 18 stanovanji. Kdo bo dobil ta stanovanja? In pri nas je mnogo družin brez primernega doma. Če bi se zagnali v gradnjo hiš, bi se lahko pridružil našim mladim, Bivio pa — bomo videli.

NABREŽINA

Fašizem, nova duševnost kot posledica novega gospodarskega in političnega razvoja, poslabašne socialne prilike, pulha polna literatura so činiteљи, ki odvračajo mladino od dobre knjige. To je splošno pojavi, ki se toliko bolj kaže v naših prilikah. To je potrdila tudi razstava knjig na sedežu našega kulturnega doma. Nabrežinci so bili nekaj ljubitelji knjig. Če je ta ljubezven usahlila, upamo, da ni za dolgo in bo naša mladina znova sledila svojim prednikom.

Naše žene so že pokrenile akcijo za novoletno obdaritev otrok. Kot povsod, bo bržčas letošnja obdaritev v znamenju krčenja gospodarskih možnosti. Vendar smo prepričani, da bodo darovalci pri nakazanju pomoči imeli pred očmi trenutke veselja naših malih, ki jim ga bodo s prispevkom želeli povečati. Pravilno bi bilo, da bi se tudi pri tej priliki spomnili lepe slovenske mladinske knjige.

Vaščani še vedno razpravljajo o ukrepu jezicnega doktorja Palutana vedno z istim, nekako takšnim-le zaključkom: Prefekt in njegova klerofašistična irendentistična družba naj se nič ne zaganja v naše napise, ker nas ne bodo nikoli spreimali v Italijane. Rajši naj svetujejo Rimu, da temeljito počisti pred svojim lastnim pragom, kjer je toliko blata, da preveč zaudarja po vsakotrnem trohnuju.

Precej slabe krvi je povzročil sklep občinskega sveta — bolje rečeno ožjega odbora — glede razdelitve zimske pomoči. Mi Nabrežinci nismo pri tem prikrajšani, ker smo dobili od 23 milijonov kar 13,4 milijona. Vendar nas to ni ogorelo, ker ne vemo, kakšne koristi bomo imeli od njih. Koliko nam bo služilo igriče in koliko razžirjena postaja Bivio? Igričke naj naši mladini, Bivio pa — bomo videli.

ŠE O BREZPOSELNOSTI MED TRŽAŠKO MLADINO

ZAHTEVA PO SAMOUPRAVI PODJETIJ je še posebno občutena med mladino

Ze večkrat smo napisali, da ima v Trstu mladina zelo žalostno prvenstvo v rekordnem številu brezposelnih, zlasti pa še v izredno velikem številu mladine brez vsake specializacije. Zadržali smo naše izdive tudi podrobno dokumentirani z uradnimi podatki, ki pa so na razne zapletene načine tako prikrojili, da ne upoštevajo vse brezposelnosti, zlasti ne one, ki išče prvič zaposlitev ali ki hoče najti mesto, da bi se za neki poklic izučila.

Vprašujemo se, kje so vzroki za nastali položaj in na kak način bi lahko te vzroke odpravili? Ze površen vpogled v tržaško gospodarstvo nam odkrije zapletene interese raznih kapitalističnih skupin, ki so tesno prepletene z evišnjimi interesi italijanske vlade. Velika večina ključnih podjetij Trsta je v državnih rokah in z njimi gospodari direktno ali vsaj posredno italijanska vlada. Med taka podjetja spadajo predvsem največji ladjedelni, ki sta v skupini CRDA, ILVA, Tovarna strojev, vse pristaniške naprave največje pomorske družbe itd.

Kriteriji, s katerimi upravljajo ta podjetja, so celo po kapitalističnih pojmih do skrajnosti zastareli in spadajo v pokop. Celo v imperialistični Ameriki, ali recimo v Nemčiji, ki je komaj prebolela nacizem, da že ne govorimo o angleških laburističnih pridobitvah, upravljajo podjetja na progresivnejše načine: pustijo delavcem vsaj v omejenem okviru izraziti svoje besede mladini pa vsaj nekoliko več možnosti razvoja. Ni upanja, da bi se ta žalostni položaj lahko brez trde borbe popravil. Italijanski buržoazija, ki gospodari v Trstu, se za tržaška podjetja le malo briga. Nova podjetja, ki jih grade v Zavlah, bodo zapustila v bodočnosti sicer nekaj sto delavcev, hkrati pa propadajo številna tradicionalna stara manjša podjetja (primer Arrigoni), tako da bo ostalo, kar se zaposelnosti tiče, vse po starem.

Vse tržaško gospodarstvo je pac v začaranem krogu interesov italijanske buržoazije, prepleteneh z ožjimi interesi nabuhlega birokratskega aparata. Iz tega začaranega kroga ne bo mogoče najti rešitve niti če drugi kot tržaški delavci razred, zahteva po deložovski besedi v upravi bodaj kaj postaja zato vsak dan bolj sodobna tudi v Trstu in morja pri nas še bolj pereča kot kjer koli na svetu. Mladina je na soupravljanju še bolj zainteresirana, ker jo so vsi ostali delavci, ker jo se-

„Škatle za učenje“

Kot pripomoček pri pouku in izkušeni na raznih področjih, je British Council sestavil posebno škatlo za učenje, ki vsebuje izbor materiala o posebnem vprašanju. Odkar so pred dvema letoma sestavili te škatle za učenje, jih je British Council razdelil v 64 državah nad 1000, z vsebino, ki obsega 13 področij. Škatle za učenje vsebujejo 15 izvedov knjig o določenem vprašanju, ki jo je za primorske študente napisal britanski strokovnjak, tako da lahko vse člani neke študijske skupine proučujejo določeno vprašanje na svojih sestankih. V škatli so tudi aktualni vprašanja, ki ga v prispevkih objavljajo British Council razne učne pomočke, kot na primer: znanstvene, filme na gramofonske plošče posnete razprave in drugo.

Pri izbiri posameznih vprašanj in gradiva se je British Council oslanjal predvsem na predloge iz tujine. Navzven je vpraševanje po tistih vrstah škatel, katerih vsebina neposredno zadeva organiziranje poklice in socialne skupine umstvenih delavcev kot so: zdravniki, socialni delavci, učitelji in funkcionarji krajevnih sindikatov, združenji, vzgojitelji in funkcionarji krajevnih uprav.

TELESNI VZGOJI JE POSVEČENO PREMALO UR

Šolski pouk telovadbe naj bo originalen in sproščen

Na naši mladinski strani smo že pisali, da je treba temeljito reformirati pouk telovadbe po naših šolah. Navedli smo tudi podatke o velikem nesorazmerju med telesno in duševno vzgojo, ki vlada v vseh zaostalih deželah, kjer se strahšjo ostanki srednjega veka. Na skandinavskem polotoku, v Angliji in v ZDA so to vprašanje že zdavnaj rešili in se ne pojavlja več kot problem. Drugače je pri nas in zato ponavljamo (isteza mnenja so bili tudi pisarji, ki so posegli v to zanimivo debato): nekaj je treba ukreniti v zadovoljstvo in korist naših dijakov. V Jugoslaviji se od osvoboditve dalje iskali najprimernejšo rešitev tega vprašanja. Nedavno so imeli ljubljanski učitelji izreden šole prost dan, MLO jih je povabil v telovadnico na Taboru, kjer so predelavali vedno gradivo za šolski telovadni nastop, ki bo konec šolskega leta 1953. Pri tem javnem nastopu bodo že prišlo do izraza nove metode vzgojnega dela. Medtem ko so bili taki nastopi šolskih otrok v preteklosti enolični, saj so nastopali oddelki večinoma s prostimi vajami, bodo v bodoče prevladovala različne igre.

Društvo učiteljev in profesorjev za telesno vzgojo je oskrbelo v ta namen drobno, toda dragoceno knjižico (delo Jože Trdinove), v kateri so podane igre za vse štiri razrede osnovnih šol. S pomočjo igrice, ki so jih predelali v telovadnici na Taboru, bodo vzgajali otroke v najrazličnejših spretnosti, hitrih odločitvah in podobnem. Na koncu šolskega leta se bodo starši na javnem nastopu lahko prepričali o dejanski vrednosti nove telesne vzgoje. Sodobna telesna vzgoja je namenjena prvenstveno utrjevanju zdravja, glede metode pa dajejo prednost radostnemu načinu dela. Pri tem disciplina niti malo ne trpi, zlasti ne, če delajo z veseljem in se malčki sami nevoljni na tistega, ki bi pouk motil. Urilo se v skakanju s skrinje na blazino, da bi si okrepili noge, učijo se najrazličnejših spretnosti, ki stonjajo splošno zmogljivost in preprečujejo nerodnost.

V nekaterih šolah so v zadnjem času uvedli posebno smučarsko telovadbo na krpicah, podobnim tistim, ki jih imajo v stanovanjih, da se umežejo tati. Nekateri otroci so prinesli v šole prav lično izdelane krpice s trakovi in celo z vezanimi imeni. Potem so začeli na gladkem parketu z igranjem, drsajomiki dolgi koraki in s pluzenjem, kar vse pomeni koristno telesno vzgojo in smotrno pripravo na smučanje. Drug drugače so učili celotno nekakšno kristijanije, prireute in druge spretnosti.

V novi otroški telesni vzgoji opažamo, da ne gre toliko za umetno stilizirane drže in formalno predpisane gibe, tu di ne za izredne storitve, temveč za tiste gibalne naloge, ki so povezane z življenjem in s športnim delovanjem. Vtis ima, da je vse bolj naravno in neprimerno bolj radostno, kakor je bilo v preteklosti.

Na nedeljskih volitvah v con B Tržaškega ozemlja je mnogo mladincev in mladink prvič glasovalo, saj imajo volilno pravico vsi oni, ki so že prekoračili 18. leto starosti. Na sliki vidimo mladino iz Gažona, ki je s pesmijo pohitela na volišče in tam oddala svoj glas kandidatom, ki bodo poleg drugega skrbeli tudi za mladino.

FILATELISTIČNI KOTIČEK

PREDSEDNIKI ZDA na poštah znamkah

V zadnjem času je v vsaki državi postala navada, da upodabljajo na znamkah voditelje države, važne politike, vojaške predstavnike, ministrske predsednike in podobne moške. Državne pošte pa se ne zadovoljujejo z izdajo znamk, ki nosijo portrete še živih mož, ampak posegajo tudi v preteklost in tako se lahko v odprtih albumih pred nami vrstijo obrazi vseh vrst osebnosti iz preteklosti. Pošta uprava Združenih držav Amerike je do sedaj dala v prometu že več navadnih frankovnih serij, na znamkah katerih so upodobljeni različni možje, ki so bili predsedniki Zveze, ali ohih, ki so se odlikovali v ameriških boju za neodvisnost ob koncu osemnajstega stoletja. Ker so za nami ameriški predsedniški volitve in ker se o njih v svetu še danes mnogo govori, hočemo tu podati pregled vseh dosedanjih ameriških predsednikov: ta pregled nam bo prikazal tudi portrete teh mož, ki so bivali v znameniti Bi hiši v Washingtonu.

4. julija 1776 je Thomas Jefferson predlagal ameriški Kongres predlagal, da se severnoameriške kolonije, ki so jih vodili Anglije. To svojo namero so ameriški rodoljubi tudi izvedli z vojaško akcijo in po nekaj letih je Anglija izgubila vse pravice do trinaest ameriških kolonij, ki so se združile v Združene države. 14. junija 1787 se v Filadelfiji zbrala ustavodajna skupščina; na njej je bil izvoljen za prvega predsednika ZDA, vojaški voditelj upora George Washington. Ta se je rodil leta 1732 v Bridges Creek v državi Virginija. Posvetil se je vojaški karieri in je služil v angleški vojski s činom stotnika. V osvobodilni vojni je prešel k upornikom in je 15. junija 1775 bil imenovan za vrhovnega poveljnika uporniških sil. Znal je prvega ameriškega vojskega zmagovodarja, vendar se je že za osvojevanje ukvarjal tudi s politiko. Bil je tako popularen, da v volitvah, ki so sledile osvobodilni vojni, ni bil nikdar noben glas proti njemu. Na prvem sestanku skupščine v Filadelfiji leta 1787 je bil izvoljen za predsednika pri prihodnjih volitvah leta 1792 je bil ponovno potrjen na predsedniško mesto.

Drugi predsednik ZDA je bil John Q. Adams, ki je bil imenovan na to mesto leta 1797 in ga je držal do 1801. Ko mu je potekel mandat se ni odtegnil političnemu življenju, bil je leta 1815 ameriški poslanik v Londonu, nato državni tajnik v vladi predsednika Monroja. Leta 1825 je bil v drugič izvoljen za predsednika in je moral vladati v živahnem političnem življenju tiste dobe. Stiri leta pozneje se je ponovno predstavil v volitvah, a je bil premagan; umrl je leta 1848 v zbornici, zadet od kapi. Thomas Jefferson je bil leta 1800 izvoljen za tretjega predsednika ZDA. Izhajal je iz aristokratske družine; rodil se je v Virginiji leta 1743. Posvetil se je odvetniški karieri, pa tudi kot pisatelj se je zelo odlikoval. Ze od vsega začetka je podpiral upornike. Po zmagi se je posvetil političnemu življenju in leta 1796 je bil izvoljen za podpredsednika. Stiri leta pozneje pa je zmagal na volitvah. Ker je bil zelo popularen in ker je dobro vodil državno politiko so ga leta 1804 v drugič izvolili za zveznega predsednika. Na Jeffersonovo mesto je stopil leta 1809 James Madison, tudi iz Virginije, kjer se je rodil 1751. V Jeffersonovi vladi je bil državni tajnik; bil je tudi velik Jeffersonov prijatelj. Leta 1812 je bil ponovno izvoljen za predsednika. Vladal je do leta 1817, umrl pa leta 1836.

Drugi predsednik iz Virginije je bil James Monroe, ki je bil izvoljen leta 1816 in 1820. Tudi on se je boril v osvobodilni vojski in je bil med prvimi politiki nove države. Član njegove vlade je bil imenovan eden dobrih odnosov. Bil je spreten diplomat in je leta 1823 izdal znano teorijo »Amerika Američanom«, s katero je zahteval, da se Evropejci ne smejo vmešavati v notranje zadeve ameriških držav. Umrl je leta 1831. Njemu je sledil

JUCA piše PEPI
Draga Pepa!
Da politika je stvar, ki je bolj, da v nemar jo pustimo, ker le v kvar ženski je bila vsekar; a da včasih z jezo vneto treba delat? je izjemo, dobro zadnjič si zagodila, Pepa, ko si v živo zbodla (vsem v veselje in zabavo) našo tukašnjo upravo, ki otroke naše sili, da Orlanda bi čistili.
In če tebi žistik teče, mar naj JUCA niti ne reče?

O zaposlenosti mladih učiteljev
Vsa povojna leta so mladi učitelji s slovenskega učiteljskega sveta na žalostni položaj, češar pa ne moremo trditi za tiste, ki so končali italijansko učiteljske. Letos pa je prvič ostalo nekaj mladih sil brez zaposlitve. Videti je sicer, da bodo sčasoma vendarle zaposleni, toda če je vprašanje zaposlitve še letos težko, bo naslednje leto še težje. Zato je naloga vseh Slovencev v con A STO, da se zanimamo za vprašanje, ki se nanašajo na slovensko šolo. Med drugim se kominformistov, ki trdijo, da je tam njihova trdnjava. Upravičeno se vprašamo, ali ne bi mogoče zaposlili sedaj nezaposlene slovenske učitelje prav tam, ako bi tamkajšnji slovenski prebivalci - kominformisti - pošiljali svoje otroke v slovenske šole? Da, tam naj iščejo kominformisti pravi odgovor in krivca za brezposelnost mladih slovenskih učiteljev. Kako pa je v naši vasi? Le naj si oni pogledajo, kdo iz njihovih vrst pošilja svoje otroke v italijansko šolo in otroški vrtec pri Domju! In našli bodo glavnega krivca, ki ga iščejo drugod, samo pri sebi ne. Seveda oni take stvari za molčijo in iščejo krivde drugod. Mi poudarjamo, da smo bili in ostajamo pri načelu; vsak slovenski otrok v slovensko šolo, mladi zaposleni. Menim, da je to edini pravi in najboljši izhod za vse zavodne Slovence ne glede na njih politično pripadnost.

Nedeljska križanka

abcdefghijklm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

Besede pomenijo:
VODORAVNO:
1. mesto v Vojvodini; 2. kradljiv ptič (množina) - južni sadež; 3. ljubljanski bufet - stara ploskovna mera (množina) - jeza (lat.); 4. žensko ime - žensko ime - oslajeno; 5. pisemska kratica - možko ime - sorodnica - enota elektr. polja; 6. možko ime - turški veljak - žensko ime; 7. dan v tednu - likovni umetnik; 8. skrajna točka celine - kratica za medkrajevno občevalno naravno - pritrilnica - osebni zaimek; 9. v tujini plačljiva menica - preplah; 10. dragocena tekočina - domača dvozožna žival - češka pritrilnica; 11. dva enaka samoglasnika - glasbeni pojem - zveza - osebni zaimek; 12. trdoglavost - ljubim (lat.) - izraz pri kartah; 13. trije enaki samoglasniki - južna rastlina - naplačilo; 14. kraj, prislov - lep duh; 15. polščen.
NAVPIČNO:
a: možto ladj; b: možko ime - boginja lirskega pesništva; c: član družine - del ošala - kaznivo dejanje; d: del človeškega telesa - žensko ime - bog ljubezni; d: predlog - žilasti kamen - letni čas - pesnitev; e: važen življenjski organ - član družine - veznik; f: žensko ime (pomanjševalno); g: lat. - gramatičen pojem; h: predlog - osebni zaimek - predlog; i: žensko ime; j: zvezlenjava - besednjak; k: naplačilo - čebelni izdelak - naplačilo; l: dan (ital.) - slog - žabji čilo; m: dan (ital.); n: glas - osebni zaimek; o: razglas - imena vsak človek - košna hiša - imena vsak človek - židovsko možko ime; l: naplačilo - oddelek - časomer; m: elektroda - edinica; n: zibelka - sportnih iger.

Pegam in Lambergar
Riše SAMO PAHOR, dijak 1. razreda slovenske višje klasične gimnazije.
Na bel dvor pekeče z njo, junaka Pegama glavo, jo kaže Dunajcem lepo.
Tako mu reče sveti car: «Junak, ti možki Lambergar, kaj češ imeti sebi v dar?»
Pa Lambergar: «Če mi daste čast, treh kranjskih imam graščin oblast, da bi mi, prosim, bil v last.»
Tako mu cesar govori: «Kar češ imeti, se zgodi, dokler tvoj jaki rod živi.»
Konec.

KMET in STVARI JESENKA SETEV

V kmečkem življenju ni nobeno prejemanje in nobeno vračanje dokončno. Čim več človek prejme iz njiv, tem več jim mora vrniti, in tako je čas žetev in spraviljanja vedno čas setev in dajanja. Take so tudi spomladne setve, ki so pravzaprav samo nadaljevanje jesenskih. Po krompirskih in drugih deteljavah dan za dnem hodijo orati, svetli lemeži in deške plugovi lovijo odseve...

NEKAJ ZA NAŠE ČEBELARJE Ko čebele rojijo...

Po rojenju se družinske moči razcepijo kakor na kmetiji, ko se hčere in sinovi pomože in poženišo

Tik pred rojenjem doseže vsaka čebelja družina svoje sile. Po rojenju se družinske moči razcepijo kakor na kmetiji, ko se hčere in sinovi pomože in poženišo. Povsod — v izročeni in v rojih se prične novo življenje, povsod pa se pojavijo tudi težave, prav tako kakor pri človeških družinah, ki ustanavljajo lastna ognjišča. Najbolje je se za onega, ki ostane doma za gospodarja, če ga niso obremenili s prevelikimi dotati. Tudi pri čebelah je izročeno na boljšem, če ni preveč oslabele. Umen čebelar prepreči oslabeitev z omejitvijo nadaljnjih rojev, kar je v modernih panjih vsekar mogoče. Če tega ne stori, mu družina močno opeša. Če bi izgubila samo tisto množico čebel, ki izleti z rojem, bi se ne bilo tako hudo. Hujše je, ker zgubi staro spravne matice, ki je s prvecem zastupila panj. Za prvem rojem kaj raz izleti še drugi in tretji — družina se s tem znatno skrči. Dan za dnem stare čebele zaradi opešanja odmriro, podmladka pa ni nič. Pomislimo, da je takšna družina navadno tri do štiri tedne brez spravne matice in torej brez slehernega zaroda. Za nekaj dni pred rojenjem stara matica ne zalega, se poprej pa razmeroma malo. Preden odleti družec, mine deset do dvanajst dni, preden se mlada matica spravi pa spet kak teden ali dva v kletu. Tudi če je stara matica v tem času lahko izlegla dnevnico po tisoč jajčec, kar je v normalnih razmerah ob tem času ni previsoka številka, je izgubljenih za družino najmanj 25.000 mladic. To pa je za prve čeden roj! Ni torej nič čudnega, če si izročeno dolgo časa ne opomre. Če je dal več kot en roj, smo lahko veseli, ako se do jeseni toliko popravil, da ga lahko zaznamo. Pri družinah, ki samo enkrat rojijo, je seveda položaj drugačen. Tukaj je doba brez matice krajša, izguba na čebelah pa, bodisi tistih, ki odleže z rojem, bodisi tistih, ki se ne poležejo, manjša. Ker je mlada matica prav kmalu na mestu, se po rojenju takšna družina hitro okrepi. Sicer je pa vsak izročeno na boljšem, če roj ima vsaj »hišo« v redu in v kašči nekaj, včasih celo veliko živeč.

Pri rojih je seveda drugače. Najbolje se godi onemu, ki se prvi odpravi po svetu. Kakor pri ljudeh, je njegov delež največji. Je najbogatejši na čebelah, se sebi pa ima spravne matice, ki prične v novem domu takoj z zlaganjem matiči družino. Kjer je veliko delavcev, gre delo uspešneje od rok, kakor tam, kjer manjka delovna sila, in korajža je neprimerno večja! Prvec je ob ugodnem vremenu in ob dobrih pašnih prilikah s »hišo« (izotvornim) kmalu gotov. Komaj pa je takrat izdelan, ko je tudi založen v družini. Pri rojih je važno poročstvo za uspeh. Slabše se odrezajo na daljši roji. Po številu živali so mnogo šibkejši, njihove matice pa so mladiče dvomljivo vrednosti. Takoj je več dni za mlade. Dokler se mlada matica ne spravi, ni pravega življenja v družini. Prav pogosto pa se primeri, da roj matico izgubi na prahi in postane pravcati ubohec. Če ni hitre čebelarjeve pomoči, je izgubljen. Da se družici težko posreči dokončno urediti stanovanje, je razumljivo. Tako potem života v polizdelani hiši, se bori z najrazličnejšimi težavami, se tako rekoč peče za vsakdanjimi obstoji. Brez čebelarjeve pomoči navadno ne pride nikamor naprej. Umen čebelar mu pomaga tako, da dne po dva skupaj, z odvečnimi mladimi, že sprasenihi maticami, zlasti, če so iz prvovrstnih družin, pa izmenja starejše dosluzene te v plenjakih, ki niso roje. Če se pametneje ravna, ako združi družice že med vsakim rojem v panje. Matic jim ni treba obirati, ker bodo to čebele same najbolje opravile. Takšna družina se ravno do ajde doliko razvije, da si nabere zimsko zalogo.

Večkrat se zgodi, da zaide roj v stisko zaradi živeča. Če nastopi po rojenju deželje in traja to deželje dal časa, je kaj hitro suh. Vesten čebelar v roju vedno obrneno vsaj eno oko, če že ne obeh. Če jim zmanjka hrane, jim takoj postreže, zlasti pa pazi, da se matice pravilno sprase, (Tudi v izročenihi).

V modernih panjih čebelar satorija ne pusti graditi čebelar po njihovih volji. Njih delo kot skrben polir nadzoruje in le po potrebi poseže vmes. Če se je satnica zlomila, jo odstrani, če se je skrivila, jo poravnava. Tako dobi res lep satje, da mu sroce poskakuje, kadar koli ga vidi.

JANKO LESKOVSEK

VZREJA DEŽEVNIKOV

Glavno gojišče deževnikov v Združenih državah - Lawrence Lemmon in njegova žena gojita na svojem posestvu v Arlingtonu v zvezni državi Virginija deževnike, ki jih pošiljata po vsej državi. V kleti svoje hiše polni Lemmon z yodo posode, v katerih živijo ti črvi. Deževniki zelo koristijo zemlji, zato se jih splača gojiti

Vtisi intelektualca s kmečke konference

Lepa udeležba - Resnost razpravljanja - Važnost vprašanja kmečke mladine in njene vzgoje - Pomen organizirane borbe

Udeležil sem se konferencie Kmečke zveze na Opčinah, čeprav sem kmet le po svojem pokretu. Sodim, da bi ne bilo zgrešeno, če bi tudi storili tako kot jaz, ker je kmečka vprašanja, zlasti v širšem smislu, tudi vprašanje nesga slovenskega živilja in demokratičnih močnic na tem ozemlju. Kakšne vtise sem zbral na tej konferenci? Prvo prijetno toplotno je izšel obisk kot si ga nisem predstavljal. Iz opazke nekega znanca pa so na zboru poročali večje število kmetov iz skrajnega kota tržaškega Krasa. Izmenadila me je resnost, ki sem jo bral na kmetih, ona resnost, ki jo kleše kmečka starnost in jo zahteva nagon njegovega življenja, njegovega dela in je vključena v vsakem plodu kmetovse dejavnosti. Zato je poseben navost, da so udeleženci z isto resnostjo pozorno sledili govoru predsednika KZL, te zanje tako pomembne stanovske organizacije, da se jim je zanimalo osnutki spomenice, na me je ta zbor prepričal, da si bosta dve osnovni načeli za uspešno našo borbo: organizirana skupnost in enotnost vedno bolj utirali pot med naše kmečke vrste.

F. J.

Kmetijstvo po svetu

Dansko kmetijstvo je v poljedelstvu in živinoreji med prvimi na svetu. Leta 1950 so pridelali na 1 ha povprečno 35 mtc pšenice, ječmena 33, olinjih semen 20 in sladkorne pese 370 mtc. Povprečna molznost krmav je znašala 3.500 l, nesnost kokoši pa 200 jajc. Na vsakih 300 kmetov pride 1 kmetijski svetovalec, ki širi med ljudmi nova dognanja, zlasti v živinoreji. Ves njihov naport je usmerjen k znižanju pridelovalnih stroškov in povečanju proizvodnje. Spet drugi raziskovalci so opazovali pri delu najuspešnejše žanice v poljedelstvu opazovanj zapisi priročnik z navodili za poljedelce, kako naj se držijo in gibljejo pri žetevnem delu, da jim bo lažje in hitreje šlo od rok. Seveda pa ni ravno tako lahko poenostaviti delo. Zato je treba v poljedelstvu vse kmetije, da lahko potem izdimo nepotrebno delo, ki po menju samo potratno časa. Nadalje je zato potrebno, da se izboljšajo tudi sredstva, kot na primer semena, s katerimi se posejajo njive, da se uporabljajo sodobna sredstva proti plevelu, da se kmetija sodobno opremi, kot na primer s seniki nad hlevom, iz katerih drži seno pod lastno težo samo po posebnih drhah naravnost v kletita pred žvino. Poleg koristnih splošnih navodil in nasvetov, ki naj jih upotevata vsak umni kmečki gospodar, naj tudi sam razmišlja o tem, katero nepotrebno delo si lahko prihrani in naj si sam sestavi delovni načrt za svojo kmetijo, da si prihrani čas in nepotrebno pot. Pri vsem pa je najtežje premagati stare navade. Saj nam to potrjuje ljudski pregovor: »Navada je železna srajca«. Toda sčasoma bodo vsi pametni gospodarji uvideli, da se splača nekaj časa boriti za proti okolišnim nerazumnim navadam, ker bodo spoznali da si tako povečajo pridelke in zmanjšajo trud. Ravnotako so dognali, da si lahko prihranijo kmetije trud in čas, ko pobirajo strošji živil, krompir, bombaž,...

Priprava krme za vzrejo svinj

Najnovjši izsledki o krmljenju svinj za dosego večje rentabilnosti praščereje

Svinje krmlijo v zelo različnih prilikah in z zelo različno krmom. Najboljša krma je v naravi, kar vsebuje skoraj vse hranilne snovi, ki jih potrebujejo živali, tako da ni težko dognati, če jim v tem pogledu kaj primanjkuje. Pozimi seveda krmlijo svinje, ko nimajo pašne in zo zaprte v hlevu ali staji, le s suho krmom. Zaradi tega je zelo važno, da se zlasti v tem času skrbno in pravilno izbira in sestavlja njihova krma, da se ne pojavijo prebavne motnje in težave. Stevilne poskuse so v tem pogledu izvedli z brejimi in doječimi svinjami, katere so različno krmlili v prvem in drugem v prvem primeru. Najnovjši poskusi so dokazali, da moramo primerno krmiti svinje že v dobi njihove brejosti in potem med dojenjem, če hočemo, da dobro doji. Skratka, število in rast praščev sta odvisni v veliki meri od tega, kako pozimi krmlimo breje svinje. Vse te poskuse so izvedli s svinjami v zaprtih prostorih, kot so povsod pozimi, ko nimajo skoraj nikjer pašne. Kot dobra hrana se je izkazala naslednja zimska krma: 85,7% koruze, 7,1% sojine moke, 5% pomij, 2,2% ribje moke, 2% mešanice rudnih soli in 5% ribje moke. Ta krma naj bi odgovarjajo sedanji ravni praščereje in vsebuje primerne količine beljakovin, ogljikovih hidratov, maščob, rudinskih soli in vitaminov A in B. Poleg tega vsebuje tudi znatne količine drugih vitaminov. Toda ta krma ni bila zadostna za breje in doječe svinje. Pri prvem poskusu je pet svinj skotilo povprečno 6,2% živih praščev, od katerih je samo 13% preživelo dojno dobo, pri drugem poskusu pa samo 7%. Zato so te osnovni zimski krmni dodali še 10 do 12% zmleane suhe lucerne, ki vsebuje 17% beljakovin. Pri poskusih so strogo pazili na to, da dodajo tej krmni isto vrsto lucerne v prahu. Sicer bi temu namenu tudi dobro služilo seno lucerne z gostim listjem, vendar pa so velike razlike med raznimi vrstami seno. Pri prvem poskusu je pušal seno iz senika nad hlevom naravnost v korita. Vse nepotrebno je odpeljal in si uredil primerno lopo za kmečko opremo in pripravno shrambo za prideleke. Tako si je vsak dan prihranil pri kletu 3 kila ali hoda in dve uri in pet minut dela. Tudi na drugih področjih kmetijstva preučejo sedaj vse gibe pri delu, da prihranijo delovni čas in trud. Izvedenci za vrtnarstvo so med drugim našli, da posadajo 300 rastlin paradiznika, da ugotovijo, kolikokrat je treba pri tem presajati in so dognali, da je uspeh znatno večji, če sadijo v večjih presledkih kot običajno.

Spet drugi raziskovalci so opazovali pri delu najuspešnejše žanice v poljedelstvu opazovanj zapisi priročnik z navodili za poljedelce, kako naj se držijo in gibljejo pri žetevnem delu, da jim bo lažje in hitreje šlo od rok. Seveda pa ni ravno tako lahko poenostaviti delo. Zato je treba v poljedelstvu vse kmetije, da lahko potem izdimo nepotrebno delo, ki po menju samo potratno časa. Nadalje je zato potrebno, da se izboljšajo tudi sredstva, kot na primer semena, s katerimi se posejajo njive, da se uporabljajo sodobna sredstva proti plevelu, da se kmetija sodobno opremi, kot na primer s seniki nad hlevom, iz katerih drži seno pod lastno težo samo po posebnih drhah naravnost v kletita pred žvino. Poleg koristnih splošnih navodil in nasvetov, ki naj jih upotevata vsak umni kmečki gospodar, naj tudi sam razmišlja o tem, katero nepotrebno delo si lahko prihrani in naj si sam sestavi delovni načrt za svojo kmetijo, da si prihrani čas in nepotrebno pot. Pri vsem pa je najtežje premagati stare navade. Saj nam to potrjuje ljudski pregovor: »Navada je železna srajca«. Toda sčasoma bodo vsi pametni gospodarji uvideli, da se splača nekaj časa boriti za proti okolišnim nerazumnim navadam, ker bodo spoznali da si tako povečajo pridelke in zmanjšajo trud. Ravnotako so dognali, da si lahko prihranijo kmetije trud in čas, ko pobirajo strošji živil, krompir, bombaž,...

Smotno delo v kmetijstvu

Tudi v kmetijstvu se začne meriti čas in korake, za rešitev najbolj perečega vprašanja, to je problema delovne sile. Stevilni poskusi so dokazali, da lahko prihranimo kmetov vedno več nepotrebnega truda. Vzemimo za primer tistega kmeta kateremu je pomagal raziskovalec kmetijske visoke šole, da je skrajšal čas, ki ga je uporabljal za molčenje svojih krav. Kmet je predvsem temeljito pospravil svoj hlev in odstranil njegve vse predmete, ki so bili na poti, da se je v njem lahko prosto kretal. Nato je uredil nad koriti posebne drbe, s katerimi je pušal seno iz senika nad hlevom naravnost v korita. Vse nepotrebno je odpeljal in si uredil primerno lopo za kmečko opremo in pripravno shrambo za prideleke. Tako si je vsak dan prihranil pri kletu 3 kila ali hoda in dve uri in pet minut dela. Tudi na drugih področjih kmetijstva preučejo sedaj vse gibe pri delu, da prihranijo delovni čas in trud. Izvedenci za vrtnarstvo so med drugim našli, da posadajo 300 rastlin paradiznika, da ugotovijo, kolikokrat je treba pri tem presajati in so dognali, da je uspeh znatno večji, če sadijo v večjih presledkih kot običajno.

Jadranski koledar

(Nadaljevanje s 4. strani) o industriji LRS pa August Lah. Zdravnik dr. Eman Perli je prispeval dva članka: Osnove kulturnosti v splošnem življenju in Nekaj o medicinski kozmetiki. Zlasti prvi članek naj si preberejo vsi vzgojitelji in starši! Dr. Robert Hlavaty je napisal članek O zobnih boleznih (koliko je še danes ljudi, ki jih ta stvar ne bi zanimala?), mr. ph. Andrej Bolko pa o naših zdravilnih lističih, kjer je dodal seznam najvažnejših zdravilnih zelišč na Tržaškem; stari ljudje so bolj poznali zdravilne učinke naših zelišč, pa nič ne škodi, če se o tem tudi mlajši kaj poučijo. Kaj se bolj izplača jesti, nas pa pouči članek Hranljivost jedi. Letošnja olimpijada je dala povod za sestavek O olimpijadi in rekordi. Tehniki so posvečeni članek: Motocooterji, Tehnične zamisli in tudi Pranje zvonar in tako preprosto, ki bo pač zanimal predvsem perice. Za kuharice ne manjka kuharskih receptov in nasvetov, in končno je za domačo uporabo še koristni drobci. Znaní Mikula Letič je prispeval nekaj za smeh, Bufarešon in Tjermene. Za kak dolgočasen nedeljski popoldan pa sta v koledarju še dve križanki.

Charles Dickens PICKWICKOVCI Prevedel prof. dr. Fr. Bradač. Zelite, gospod? se je oglašil branjevec. imate oblačene rokavice? Da, gospod. Torej sнемite pokrov? Branjevec, gospod. Branjevec je v svo sploštvostjo storil, kakor mu je bilo sporno, ter dal z vsjo ceremonijo drznjirni nož gospodu Tucklu. Pri tem pa je po nesreči zazelal. Kaj mislite s tem, gspud? je strogo vprašal gospod Tuckle. Oprostite, gospod, je odgovoril branjevec prestrašen, ni hotel tega storiti; ampak včeraj sem bil predolgo pokon gospod. Povem vam, kaj s mislim o vas, Harris, je rekel resno gospod Tuckle, ede ste neolika žvau. Prosim vas, gospodje, se je opravičeval Harris, ene bodi tako strogi z menoj, gospodje, zelo sem vam hvaležen, go spole, za vašo preteklojo, za vašo priporočilo, hvalje, in za dobroželeno pomoč, če vas zanje prosim. Ampak upam, gospod, da ste bili z menoj zmeraj zadovoljni. O ne, ne, gspud, je rekel gospod Tuckle, tu se pa mnote. Kaj vas imam za zanikrnega človeka, se je oglašil gospod branjevec plisu.

«In za navadnega tata,» je dostavil gospod v zelenih hlačah. «In za nepoboljšljivega nepridiprava,» je dodajal gospod v rdečih obleki. Ubogi branjevec se je skesano klanjal, ko so ta epiteta malih tiranov padala na njegovo glavo. Gospod Tuckle je rezal pleč in ga podajal naokoli. Ravno, ko je bil ta posel v polnem teku, so se naglo odprla vrata in pojavil se je nov gospod v svetlomodri uniformi s kovinskimi gumbi. «Znpr usa pravila,» je vzkliknil gospod Tuckle. «Prepoznau, prepoznau.» «Ne, ne, res ne morem pomagati,» se je opravičeval gospod v modri obleki. «Prosim, spoštovana gospoda — galantna za deva — rendez-vous pri giedalšču.» «Res? se je čudil gospod v oranžnem plisu. «Da, res, pri moji —» je rekel mož v modri obleki. «Obljubil sem, da pojdem po našo najmlajšo hčerko ob pol enajstih, to vam je presneto čedna deklica, tako da je nisem mogel kar tako pustiti. S tem menda nisem ušalil te-le družbe, saj veste, gospodje, da se pred ženskim krlom ne more premagati.» «Aha, mjan se zdi, de je tukej nekej,» se je oglašil Tuckle, ko je prišel sedel k Samu. «Večkrat sm opauza, de se nekej preveč oprta nata, keder izstoupa al pa ostuupa u kočijo.» «Ampak, Tuckle, vidiš, da to ni prav,» je protestiral mož v modri obleki. «To ni lepo. Jaz bi lahko rekel enemu ali dvema prijateljeva, da je to boja stvar in da je odklonila eno ali dve ponudbi brez vsakega pametnega vzroka, ampak — ne, ne, ne, vidiš, Tuckle — pred tujnimi in potem — to ni bilo lepo — tega nisi prav storil. Le delikatno, prijatelj, zmeraj delikatno.» In nato je mož v modri uniformi nekoliko izvekel svoj naprskni, ki s popravil obleko in delal skrivnosten obraz, kakor da bi lahko se mnogo povedal, samo če bi hotel in de bi ga be sedla ne vezala, da mora molčati. Ta mož je bil svetlovisel in je hodil, kakor bi bil pogotnil

ravnilo; njegovo vedenje je bilo lahko in prosto kakor navadno pri lakajih in vsa njegova zunanost je pričala o bahavosti in vsiljivosti; zato je vse to takoj zbudilo pozornost gospoda Wellerja, ki jo je njegov govor se povečal, tako da je Sam sklenil, seznaniti se z njim. Spustil se je torej takoj z njim v pogovor z vsjo svojo prirojeno samostojnostjo. «Na vaše zdravje, gspud,» je rekel Sam. «Vas guvar se m hedu dupade. Zdi se m prou lep.» Na to se je mož v modri obleki nasmehnil, kakor da je na take poklone že navajen; toda takoj nato je prijazno pogledal Sama ter dodal, da upa, da se bliže seznanj, kajti brez prilžovalstva — se mu zdi, da je imeniten fant «prav po njegovem vkusu!» «Ste hedu prjazen, gospod,» je rekel Sam, «in koku srečen fant ste.» «Zakaj to mislite?» je vprašal gospod v modri uniformi. «No, zavle te mlade dame,» je odgovoril Sam, «I no, sej veste koku in kaj. Al nimam prou?» Gospod Weller je pomežiknil z enim očesom ter zmajal z glavo tako, da je bilo zelo laskavo za modrega gospoda. «Men se zdi, da ste zvit lisjak, gospod Weller,» je rekel nato. «O ne,» je odgovoril Sam, «use tu prepuščam vam. Tu je dost bi na vaš pot, koker je reku tist gspud, ki je stau na desn stran vrtuga zida, gspud, ki je stau na drug stran, ko je prot nem dirju splašen bk.» «Dobro, dobro, gospod Weller,» je rekel gospod v modri obleki. «Mislim, da je dobro pogledala, kakšen sem in kakšne manire imam, gospod Weller.» «I no, z s mislem, de jh ni mogla prezet,» je rekel Sam. «All imate tudi v kaj takega v mislih, gospod?» je vprašal sretni gospod v modri livreji in vlekil iz žepa zobotrebce. «Tu raun ne,» je rekel Sam. «Pr nam nimama nubene hčerke, drga b blu ze puskusa ena uljet. Koker stvari stujeja, mislem, de na u začeu nize koker z markiza. Morts b se punlzu

tud h mlad žensk hedu hedu bugat, tud de b na imela titelna, če b se vsem prou moču zaljubila — drugač pa ne.» «To se vendar razume, gospod Weller,» je odgovoril gospod v modri livreji. «Človek ne sme biti neumen, kaj ne, in mi, gospod Weller, mi — močje sveta, vemo, da naša uniforma prej ali slej ženske ponori. In pa, med nama povedano, to je edina stvar, zaradi katere človek vstopi v službo.» «Ja, ja,» je rekel Sam, «ta je ta prava.» Ko je ta zaupni pogovor dospel do sem, so že kozarci krožili in vsak izmed gospodov si je naročil, kar je imel najrajši, preden bi zapril gostilno. Gospod v modri obleki in gospod v oranžnem plisu, ki sta bila smetana družbe, sta si naročila mrzel sруб (Pijača iz ruma, sladkorja in limonovega soka) z vodo, drugi pa so dali prednost žganju s sladko vodo. Sam je zaklical na branjeveca »preklet lump! ter naročil veliko posodo punča — in to oboje ga je visoko povzdignilo v čeh družbe. «Gospodje,» je rekel mož v modri obleki z zunanostjo pravega gizdalina. «Napljem na zdravje dam.» «Pst! pst!» je klical Sam. «Mladi mlitostivi gospodini!» Nato pa se je oglašil krik k redu in gospod John Smauker, ki je pripeljal gospoda Wellerja v družbo, ga je moral poučiti, da beseda, ki jo je pravkar izrekel, ni parlamentarna. «Kera beseda pa je tu, gspud?» je vprašal gospod Weller. «Milostivji gospodini, gospod,» je odgovoril gospod John Smauker. «Mi tukaj ne priznavamo takih razlik, gospod.» «Tem bul,» je rekel Sam, «pobušam se torej in bom re. ku sam krasna stvarca, če m ognece tu dovol.» Toda gospod v zelenih hlačah je začel premišljati, ali naj si da njih predsednik res reči »ognejence,» ker pa so se ruži bolj menili zase ko zanj, je ostalo to vprašanje neodločeno. Mož s prihranimi klubokom je samo naglo puhal in dolgo gledal Sama, toda očitno si je mislil, da je najboljša, molčati, ker ne ve, ali bi se mu vsi pridružili. (Nadaljevanje sledi)

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno z delno razjasnitvijo v večernih urah...

Opozarjamo vas na sledeče oddaje: Jug. cone Trsta: 15.00: Z mikrofonom med našim ljudstvom...

POROČILO ORGANIZACIJE za evropsko gospodarsko sodelovanje

Poročilo proučuje gospodarski položaj držav članic OEEC ter Združenih držav Amerike in Kanade - Nekatero skupne karakteristike za gospodarstvo več držav...

PARIZ, 13. - Na današnjem sestanku sveta ministrów Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC) je predsednik Eden poročal o rezultatih konferencie držav Britanske skupnosti...

Za italijansko gospodarsko politiko je predvsem važno vedeti, če bo mogoče doseči naglo zvišanje proizvodnje in obhraniti stalnosti cen in ob upoštevanju omejitve, ki nastajajo v zvezi s plačilno bilanco...

Eden je tudi poudaril, da je konferenca dolžna, naj se napravi vsi možni napor za stabilizacijo cen, ter je sprejela načrt za sprostitve izmenjav in za povečanje proizvodnje...

Glede gospodarskega položaja Evrope pravi poročilo, da se je zaostritev inflacije, ki se je zabeležila preteklo spomlad, zmanjšala...

Nekatero karakteristike so splošne za gospodarstvo raznih držav Zahodne Evrope: 1. stagnacija proizvodnje; 2. inflacionistične in deflacionistične...

Včerašnje športne novice

LONDON, 13. - Rezultati angleškega nogometnega prvenstva: Burnley - Arsenal 1-1, Cardiff - Sunderland 4-1, Liverpool - Manchester United 1-2...

BEOGRAD, 13. - Ob velikem zanimanju občinstva so odigrali 17. kolo jugoslovanskega šahovskega prvenstva...

BRISBANE, 13. - Gardini je porač. Misro z rezultatom 8-6, 8-6, 1-6, 6-4. Kumar pa je odpravil Del Bella s 6-2, 8-6, 4-6, 6-3...

Buenos Aires, 13. - Italijan Logli je zmagal v stiri najstari in zadnji etapi kolearske dirke «Po Argentini»...

NEW YORK, 13. - Predsednik bolgarske komisije Christenberry je dejal, da pričakuje, da bo sodelovanje bolgarski prvak srednje kategorije Robinson naznanil prihodnji teden na posebni «cocktail party»...

KINO

V TRSTI

Excelsior, 14.30: «Robin Hood», R. Todd, J. Rice. Nazionale, 14.30: «Deletka za nožičke», M. Ferrero, D. Scala...

TRST II. 14.45 Laska glasba in pesmi, 15.30 Prenos drugega polčasa tekme italijanskega nogometnega prvenstva...

SLOVENIJA 327,1 m, 202,1 m, 212,4 m. 8.15 Vedre melodije, 9.00 Ernest Petric: Ribniška dolina...

JUGOSLOVANSKE CENE TRSTA 254,6 m ali 1178 kc. PONEDELJEK, 15. dec. 1952 7.00 Poročila, 7.15 Slovenske...

Pestra operetna glasba, 19.00 Iz filmskega sveta, 19.45 Poročila, 20.00 Slovenski motivi, 20.30 Sportna kronika...

TRST II. 11.30 Simfonični koncert, 12.15 Zenska ura, 12.30 Ritmi in pesmi, 13.00 Koncert pianistke Olivije Nicolan...

JUGOSLOVANSKE CENE TRSTA 254,6 m ali 1178 kc. PONEDELJEK, 15. dec. 1952 7.00 Poročila, 7.15 Slovenske...

NAJLEPŠI BOŽIČNI DAR DRAGO PETKOVŠEK RADIJSKE PRAVLJICE Ilustracije: prof. GROM RAZVESELITE SVOJE DRAGE!

IVOZ IVAN RIBARIČ ZALOGA TRDEGA LESA IN GORIVA TRST - UL. DELLE MILIZIE 17 19 - TEL. 95918 IZVOZ

ZTT ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA dr. r. o. z. T R S T UL. MONTECCHI 6 Telefon 95873

VSAROVSTNE PLOŠČE ZA MOTORJE, ZNAČKE ITD. GRAVIRANJE NA ALUMINIJ, ANTIKORODAL, MEDIJNO BAKER, ALPAKO, NEBJA-VEČE, IERKLO ITD. ITD.

Stara in znana tovarna TULIAK RODOLFO li se je preselila v UL. della Guardia 15 tel. 95089 z zadovoljstvom obvešča svoje odjemalce, da ima na razpolago novo vrsto šivalnih strojev svetovne znanke SIMCA KAYSER s križnim šivom za gumbice, pritrdjevanje gumbov in žepih ter vezanje brez okviru 25-letno jamstvo. Napredaj rabljeni poglobljevni stroji in v omp-ricah. Vzamemo v račun in dobro plačamo rabljene stroje...

RADIO

JUGOSLOVANSKE CENE TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

NEDELJA, 14. decembra 1952

7.45 Radijski koledar, 8.00 Poročila, 8.15 Jutrana glasba, 8.30 Za naše kmetovalce, 9.00 Mladinska oddaja: «Vrabcu in pogovor s pionirji»...

PALACE HOTEL V PORTOROŽU

vabi na Silvestrovanje katero bo v vseh prostorih hotela igral bo priznani plesni orkester

Preskrbljeno bo za veselo zabavo, dobro večerjo in pi-jaco, vsi prostori bodo ogrevani. - Po želji rezerviramo mize.

VABLJENI VSI!

Velika izbira vseh vrst kuhalnikov in štedilnikov na plin, tekoči plin, elektriko, les in premog, najboljših znamk - Električni hladilniki in hladilniki na led - Najlepši darilni predmeti, servisi iz porcelana, umetniške keramike, stekla in kristali

Dr. N. GIGLIA ZDRAVNIK KIRURG Z BOZDRAVNIK Izdeluje protize v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. - Zdravi z najmodernejšimi sistemi.

Prvovrstno posrebrni pribor in pribor iz nerjavečega jekla Vse za gostilne, bare, dom in kuhinjo

Tvrđka KERŽE TRST - Trg sv. Ivana 1 (Piazza S. Giovanni - Tel. 50-19)

KROJAŠKI SALON M. MOZETIĆ Trg Garibaldi 11, tel. 90-280 za dame in gospode in gospode NAJMODERNEJŠA IZ DELAVA TAJERJEV, PLAGSEV, OBLEK, ITD Velika izbira, dobrega in modernega blaga najfinnejših tovarn. PLAČILNE OLAJŠAVE

Prvovrstne likerje, žgonje in sirupe dobite pri stari TVRDKI JAKOB PERHAUC TRST, Ul. Xitlisa 6 - Tel. 96332 Posebnost: krema moršala, slivovka, tropinovec, jajčni brandy

Krojaška delavnica za dame in gospode CARLO MILETICH TRST, UL. MILANO 25 - III ima v zalogi vzorce «LA SARTOTECNICA» - Milano Solidna in točna postrežba

AVTORIZIRAN GEOMETER prevzema vse posle za vkruženje zemljišč in izdeluje načrte stanovanjskih hiš po ugodnih cenah. - Pojasnila in pomoč pri zidanju po načrtu «Aldisio» UL. MACHIAVELLI 17, VRATA 7

RADIO POSTREŽBA TOČNA POPRAVILA VSEH VRST RADIOSPREJEMNIKOV STANKO VODOPIVEC CENE ZMERNE DOLINA 63